

PLÁN BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI NA STAVENIŠTI

Záznamy o kontrole stavu bezpečnosti a ochrany
zdraví při práci

KOORDINACE BEZPEČNOSTI

dle ustanovení § 14 a § 18 zákona č. 309/2006 Sb. v platném znění

STAVEBNÍK:

Objednatel:	Povodí Moravy, s. p.
sídlo:	Dřevařská 11, 602 00 Brno
zastoupen:	MVDr. Václavem Gargulákem, generálním ředitelem
IČO:	708 90 013
DIČ:	CZ70890013

NÁZEV STAVBY:

„Velička, Strážnice, km 3,827-4,212 - oprava PB hráze“

KOORDINÁTOR BEZPEČNOSTI PŘI PROJEKTOVÉ ČINNOSTI:

Mgr. Rostislav Konečný, IČO: 723 42 510, Sadová 1530, 698 01 Veselí nad Moravou 1,
osv. ZEKA/652/KOO/2017, místo podnikání: Sadová 1530, 698 01 Veselí nad Moravou 1,

.....

© Copyright Rostislav Konečný

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být reprodukována nebo přenášena v jakékoli formě nebo jakýmkoli prostředky bez souhlasu vydavatele.

Příloha č. 1). Informační list zhotovitele - kontakty

INFORMAČNÍ LIST ZHOTOVITELE

STAVEBNĚ TECHNICKÉ ŘEŠENÍ STAVBY – základní informace

STAVBA: „Velička, Strážnice, km 3,827-4,212 - oprava PB hráze“

Základní údaje:

Název stavby: „Velička, Strážnice, km 3,827-4,212 - oprava PB hráze“

Místo stavby: „Velička, Strážnice, km 3,827-4,212 - oprava PB hráze“
Velička - Strážnice, km 3,827-4,212

Katastrální území: Strážnice na Moravě

Charakter, závaznost stavby: rekonstrukce - oprava, údržba vodního díla

KOORDINÁTOR BEZPEČNOSTI PŘI REALIZACI STAVBY:

Jméno a příjmení, IČO: Adresa, tel.:

Jméno a příjmení, IČO: Adresa, tel.:

Jméno a příjmení, IČO: Adresa, tel.:

NÁZEV ZHOTOVITELE:

Bude doplněn po skončení výběrového řízení

Zhotovitel:

sídlo:

zastoupen:

IČO:

DIČ:

zapsán v obch. rejstříku:

TDI – demoliční: Jméno a příjmení, Adresa, tel.:

TDI – stavební část: Jméno a příjmení, Adresa, tel.:

Hlavní stavbyvedoucí: Jméno a příjmení, Adresa, tel.:

Stavbyvedoucí - mistr: Jméno a příjmení, Adresa, tel.:

Předpokládaný datum začátku prací:

Předpokládaný datum konce prací: 12. 2019

Zodpovědní pracovníci (TDI, stavbyvedoucí, mistři, vedoucí pracovních skupin)		
Jméno a příjmení	Pracovní pozice	Kontakt - telefon
	Technický dozor investora	
	Projektový manažer	
	Hlavní stavbyvedoucí	
	Koordinátor při stavební činnosti	

Předpokládaný počet pracovníků na stavbě: XX doplnit

Realizované práce na stavbě: „Velička, Strážnice, km 3,827-4,212 - oprava PB hráze“. Účelem je odstranění stávajícího porušeného zpevnění koruny hráze, dorovnání zemní plně na požadovanou úroveň a únosnost v souhrnné délce cca 452,55 m. Následně bude obnoveno zpevnění koruny hráze kamenitou konstrukcí, za použití geobuněk. Šířka komunikace je 3,0 m se zatravněnými krajnicemi šířky 0,5 m. Současně bude zpevněn sjezd ze silnice č. II/426 v délce 15,5 m, bude opatřen živičným povrchem. Proti plavební komoře bude zpevněno úvratové obratiště, zpevnění bude shodné s komunikací. Součástí opravy bude sanace zastaralého a nepoužívaného nápusného objektu pro již odstraněný hydrostatický jez. Konstrukce bude vybourána do hloubky 1,5 m a následně zasypána zeminou. Práce a činnosti vystavující fyzickou osobu zvýšenému ohrožení života nebo poškození zdraví, při jejichž provádění vzniká povinnost zpracovat plán BOZP podle Přílohy č. 5 k nařízení vlády č. 591/2006 Sb. Práce nad vodou, nebo její těsné blízkosti.

Práce vykonávané v ochranných pásmech energetických vedení popřípadě zařízení technického vybavení.

PLÁN

bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

vypracovaný dle ustanovení NV č. 591/ 2006 Sb. v platném znění

Plán bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se skládá z jednotlivých částí, týkajících se pracovních činností, které budou realizované na daném pracovišti.

Vypracovaná dokumentace řeší pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, bezpečné provozování strojů a zařízení a jiných předpokládaných činností.

Tento „Plán bezpečnosti a ochrany zdraví při práci“ je závazný pro právnické a fyzické osoby, které budou vykonávat stavební a související činnosti na daném staveništi.

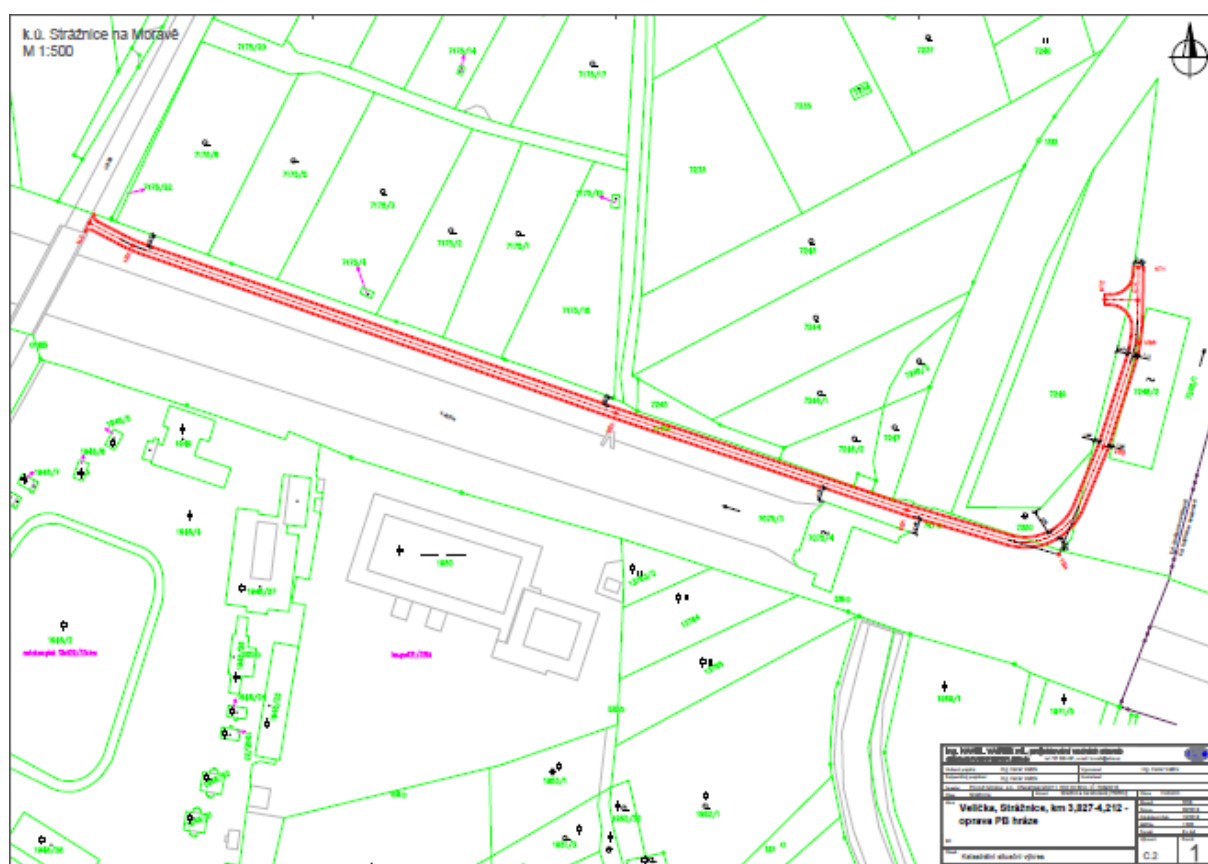
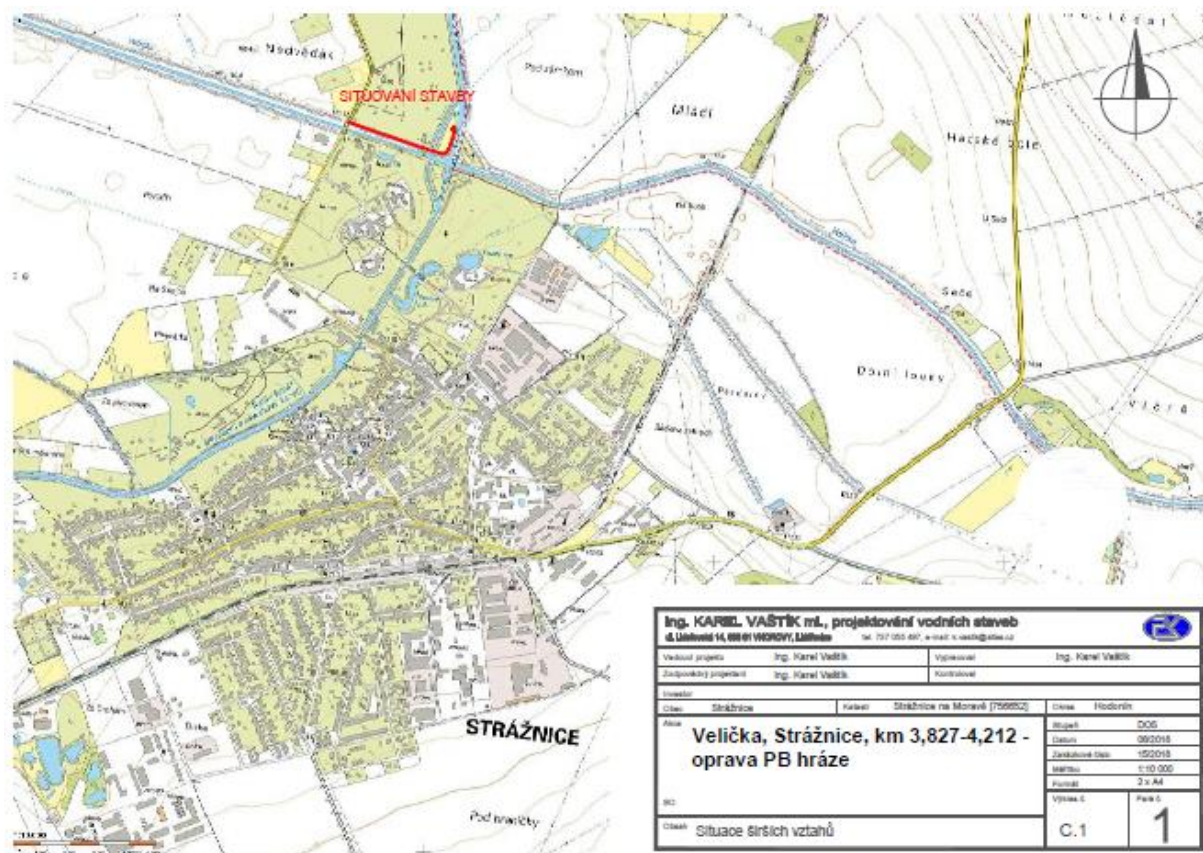
VYHOTOVIL: Mgr. Rostislav Konečný, koordinátor BOZP osv. ZEKA/652/KOO/2017,

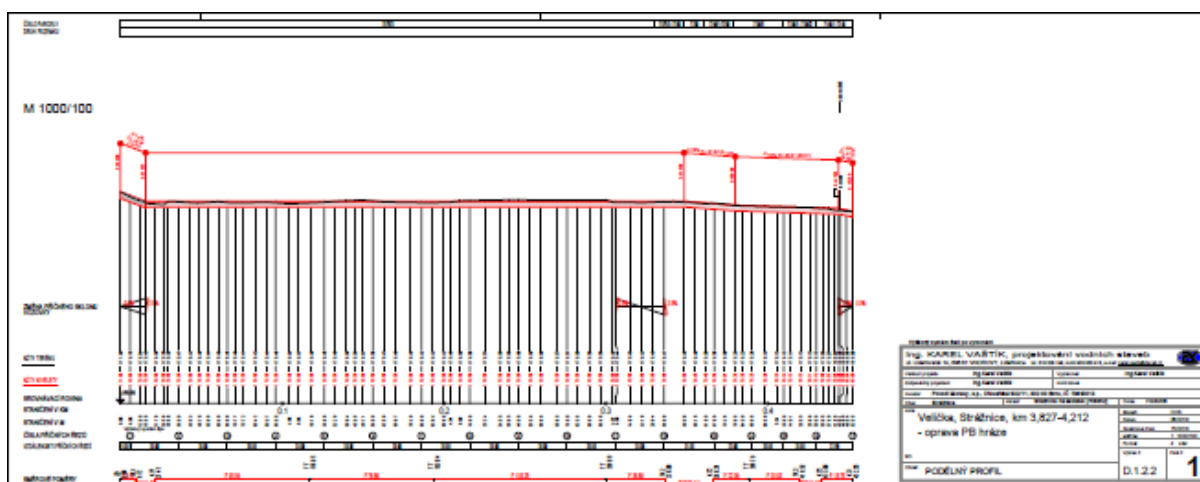
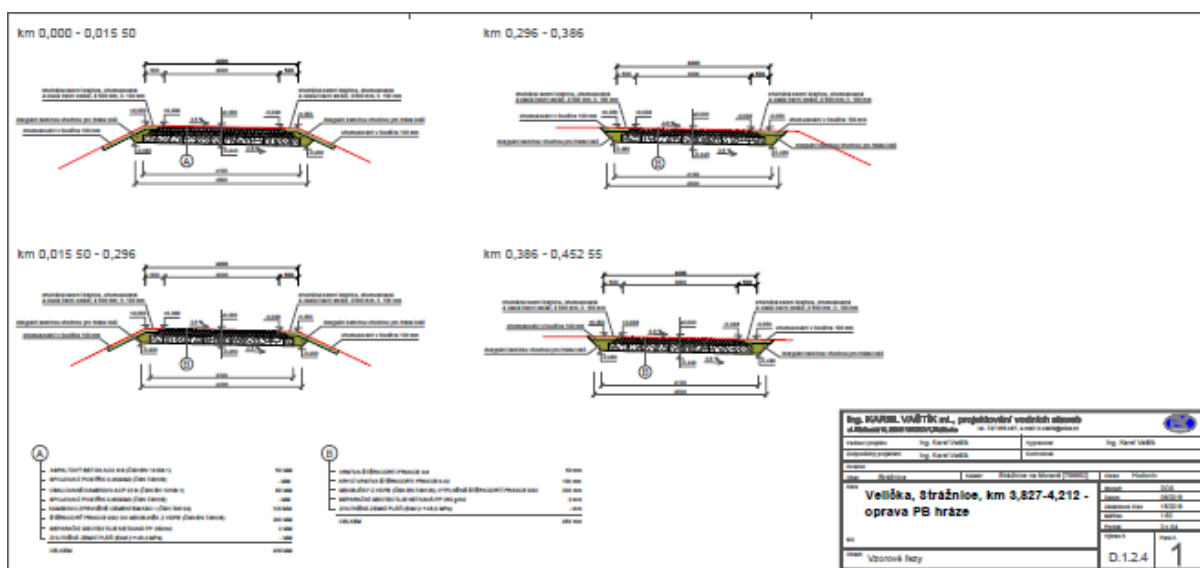
31. 10. 2018

.....

Příloha č. 1). Informační list zhotovitele - situační výkres širších vztahů

Příloha č. 2). Vzor bezpečnostního označení staveniště

Název stavby: „Velička, Strážnice, km 3,827-4,212
- oprava PB hráze“

Investor: Povodí Moravy, s. p.
Dřevařská 11
602 00 Brno

Zhotovitel:

Stavbyvedoucí:

STAVEBNĚTECHNICKÉ ŘEŠENÍ STAVBY - ZÁKLADNÍ INFORMACE

Údaje o stavbě:

a) nová stavba nebo změna dokončené stavby,

Rekonstrukce – „Velička, Strážnice, km 3,827-4,212 - oprava PB hráze“.

b) účel užívání stavby,

Stavba slouží jako stavba technického vybavení – „Velička, Strážnice, km 3,827-4,212 - oprava PB hráze“, účel stavby se nebude měnit. Dispoziční řešení se stavebními úpravami nemění.

c) trvalá nebo dočasná stavba,

Trvalá stavba.

d) údaje o ochraně stavby podle jiných právních předpisů (kulturní památka apod.),

Nejsou.

e) údaje o dodržení technických požadavků na stavby a obecných technických požadavků.

Nejsou.

f) údaje o splnění požadavků dotčených orgánů a požadavků vyplývajících z jiných právních předpisů),

Všechny připomínky dotčených orgánů budou respektovány během výstavby, připomínky viz vyjádření dotčených orgánů.

g) seznam výjimek a úlevových řešení,

Nejsou.

h) navrhované kapacity stavby (zastavěná plocha, obestavěný prostor, užitná plocha, počet funkčních jednotek a jejich velikosti, počet uživatelů / pracovníků apod.),

Dle PD.

i) základní bilance stavby (potřeby a spotřeby médií a hmot, hospodaření s dešťovou vodou, celkové produkované množství a druhy odpadů a emisí, třída energetické náročnosti budov apod.),

Projekt řeší kompletní obstarání všech prací, souvisejících s plněním předmětu zakázky: „Velička, Strážnice, km 3,827-4,212 - oprava PB hráze“.

j) základní předpoklady výstavby (časové údaje o realizaci stavby, členění na etapy),

Stavební úpravy budou probíhat v jedné etapě. Předpokládaná doba realizace 4 měsíce. Termín výstavby je do prosince roku 2019. Konkrétní termín bude možné stanovit po výběru zhotovitele stavebních prací.

Práce a činnosti vystavující fyzickou osobu zvýšenému ohrožení života nebo poškození zdraví, při jejichž provádění vzniká povinnost zpracovat plán BOZP podle Přílohy č. 5 k nařízení vlády č. 591/2006 Sb.:

- a) Práce nad vodou nebo její těsné blízkosti.

- b) Práce vykonávané v ochranných pásmech energetických vedení popřípadě zařízení technického vybavení.

k) členění stavby na objekty a technická a technologická zařízení
Dle PD.

l) upozornění na náhradní bezpečnostní opatření

V průběhu stavby je třeba, počítat s náhradními bezpečnostními opatřeními (stavba dočasných stavebních konstrukcí) – lešení, přechodových můstků a jiných opatření - viz samostatné nákresy a TP.

Popis stavby:

Předmětem akce je oprava pravobřežní hráze toku Velička na původní projektovanou niveletu a oprava zpevněné komunikace na koruně hráze.

Zároveň bude provedeno odstranění nápusného objektu pro již zrušený hydrostatický jez a odstranění křovin při vzdušné straně hráze.

Vytýčení:

Směrové vytyčení stavby bylo vypracováno souřadnicemi lomových bodů trasy a parametry směrových oblouků, ty jsou součástí přílohy C3 Koordinační výkres stavby.

Výškové řešení stavby je v systému Balt po vyrovnání.

Technické řešení:

Pravobřežní ochranná hráz Veličky byla v předmětném úseku zbudována během regulace Veličky na přelomu 20. a 30. let minulého století. Návodní svah byl projektován ve sklonu 1:3, vzdušný svah ve sklonu 1:2 a šířka koruny byla 3 m. V roce 2000 byla na koruně hráze zbudována 3 m široká zpevněná komunikace z kameniva prolitého asfaltem pro účely obsluhy jezu a plavební komory. Postupem času a pojezdem techniky došlo k poškození zpevnění koruny ochranné hráze a ke vzniku průlehů a vyježděných kolejí. Sklony svahů na návodní i vzdušné straně neodpovídají projektovaným parametrům z důvodu úpravy výšky koruny hráze i sedání zemního tělesa.

Cílem navržené opravy je vyrovnání nivelety hráze a obnovení zpevnění její koruny.

Komunikace bude mít šířku 3,0 m s krajnicemi 2×0,5 m. Nebudou upravovány sklony svahů na původně projektované parametry.

Bude provedeno odstranění porušené konstrukce komunikace (z drceného kameniva), včetně sjezdu ze silnice II/426 z betonových panelů. Materiál bude odvezen a předán odborně způsobilé osobě k recyklaci. Poté bude plán vyrovnána a bude provedeno její zhutnění na únosnost být minimálně 45 MPa. Únosnost pláň bude ověřena provedením hutnících zkoušek, celkem budou provedeny 3 zkoušky.

Pokládání a plnění geobuněk bude prováděno podle montážního předpisu od výrobce.

Dokončená konstrukce bude za stran obsypána zeminou. Bude použita zemina vhodná pro homogenní hráze, obsyp bude zhutněný, boky vysvahované. Krajnice budou rovněž zemní. Nové plochy budou zatravněny osetím travní směsí krajinnou, výsevné množství je 25 g/m².

Napojení sjezdu na konstrukci silnice II/426 bude ošetřeno prořezáním spáry a provedením zálivky.

Urovnané svahy i koruna hráze pak budou zatravněny osetím travní směsí. Bude použita směs krajinná a svahová, výsevné množství je doporučeno 25 g/m². Osetí bude provedeno v jarních nebo podzimních měsících, kdy jsou optimální vegetační podmínky.

Nefunkční napouštěcí objekt bude po obvodu odkopán v šířce 0,6 m a vybourán do hloubky 1,5 m pod úroveň terénu. Suť bude odvezena k recyklaci, jáma bude zasypána zeminou. Objekt je oplocen drátěným pletivem po obvodě konstrukce o výšce 1,6 m, na ocelových sloupcích. Před zahájením bouracích prací bude nutné oplocení rozebrat, a to na vzdálenost cca 3 m od objektu na obě strany. Po provedené sanaci bude oplocení obnoveno. Branka na vstupu k objektu nebude již mít význam, nebude obnovena.

V patě hráze na vzdušné straně, je náletový porost keřů. V rámci stavby bude provedeno jejich smýcení, včetně kořenového systému. Křoviny budou odvezeny a spáleny.

Skládka materiálu:

Potřebný materiál bude přivážen přímo k místu potřeby.

Řešení zařízení staveniště:

Zahrnuje celý objekt a manipulační plochy v okolí v nezbytně nutném rozsahu.

Vlastní zařízení staveniště – dočasně umístěné buňky (šatny, kanceláře, sociální zázemí), kontejnery (odpad), prostory pro předvýrobu a skladování, budou umístěny na určených pozemcích.

Staveniště bude v potřebném rozsahu oploceno a zabezpečeno zhotovitelem stavby.

Po provedení stavby budou plochy, využívané pro zařízení staveniště, uvedeny do původního stavu.

Příjezdové cesty:

Příjezdová cesta na staveniště je sjezdem ze silnice II/426. Pohyb techniky po staveništi je možný pouze po koruně hráze, této skutečnosti je třeba přizpůsobit postup prací. Odkopaná zemina bude nakládána na automobily a průběžně odvážena na skládku. Zemina, určená k dosypání hráze a ke zřízení krajnic bud odvezena na mezideponie, její množství je cca 125 m³. Rovněž bude odvážena suť z odstraněných vrstev stávající komunikace.

Všechny používané komunikace musí být udržovány v čistém stavu. V případě jakéhokoli narušení se komunikace opraví odpovídajícím materiálem.

Ostatní dotčené plochy určené pro pojezd mechanismů se po ukončení stavebních prací uvedou do původního stavu.

Bezpečnostní opatření:

Na stavbě je nutno učinit veškerá opatření k ochraně zdraví a života pracovníků i kolemjdoucích.

Všichni pracovníci musí dodržovat všechny níže uvedené požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení při stavebních pracích podle platných zákonů, vyhlášek a nařízení

Zvláštní pozornost je třeba věnovat při bourání a provádění prací s betonem.

Příloha č. 3). Přehled podmínek z hlediska BOZP a seznam platných a souvisejících předpisů pro provádění stavby.**Stanovení podmínek pro provádění stavby z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví**

Každý pracovník musí být před začátkem vykonávání prací prokazatelně seznámen s platným a schváleným Plánem BOZP

- s příslušnými právními a ostatními předpisy na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, včetně zásad bezpečnosti práce a bezpečného chování na staveništi (pracovišti)
  - s riziky na (pracovišti) staveništi, včetně rizik subdodavatelů a dále s konkrétním nebezpečím a ohrožením, které se při práci a v souvislosti s prací může vyskytnout a o výsledcích posouzení rizik
  - s pracovními a technologickými postupy
  - s konkrétními preventivními ochrannými opatřeními, které zaměstnavatel vykonal na zajištění bezpečnosti práce
  - o opatřeních a postupu v případě poškození zdraví (úraz), včetně poskytnutí první pomoci, a to pro případ záchranných prací a evakuace
1. Činnosti, při kterých se vyžaduje osobní osvědčení průkaz, zdravotní osvědčení apod., mohou vykonávat jen pracovníci s požadovanou kvalifikací.
  2. Každý pracovník na staveništi musí být identifikovatelný, tj. na viditelném místě musí mít označení s jeho jménem, příjmením a zaměstnavatelem – název a sídlo. Označení musí používat i živnostníci, popř. jiné osoby zdržující se na staveništi (výstražná vesta).
  3. Pracovník může být zařazen na práce pouze se zřetelem na jeho zdravotní stav (zdravotní prohlídka).
  4. Pracoviště – staveniště označit vyvěšením „kopií Ohlášení na OIP“ u vstupu – vjezdu dle požadavků NV č. 591/2006 Sb. v platném znění, včetně označení výstražnými tabulkami pro práci na staveništi.
    - Zaměstnavatel je povinen organizovat práci a stanovit pracovní postupy tak, aby byly dodržovány zásady bezpečného chování na pracovišti a aby zaměstnanci nevykonávali činnosti jednotvárné a jednostranně zatěžující organismus. Nelze-li je vyloučit, musí být přerušovány bezpečnostními přestávkami; v případech stanovených zvláštními právními předpisy musí být doba výkonu takové činnosti v rámci pracovní doby časově omezena,
    - Nebyli ohroženi padajícími nebo vymrštěnými předměty nebo materiály,
    - Byli chráněni proti pádu nebo zřícení,
    - Nebyli ohroženi dopravou na pracovištích
    - Na pracovišti se zvýšeným rizikem nepracovali osamoceně bez dohledu dalšího zaměstnance, pokud jejich ochranu nezajistí jinak, nevykonávali ruční manipulaci s břemeny, která může poškodit zdraví, zejména páteř.
    - Bližší požadavky na způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit, stanoví prováděcí právní předpis.
  5. Dopravní opatření
    - před zahájením staveništní dopravy a při každé její podstatné změně musí být provedena kontrola komunikací, průjezdných profilů, provozních podmínek a provedena úprava nevyhovujících komunikací a dopravního značení.
    - je zakázána jízda vozidla pod podjezdem nebo jinou pevnou překážkou, pokud výška vozidla včetně nákladů není nižší podjezdu nebo překážky nejméně o 0,3 m. Podjezdy,

které mají světlou výšku nižší než 4,3 m, musí být označeny jako na veřejných komunikacích.

- minimální šířka komunikace pro pěší na staveništi musí být 0,75 m, při obousměrném provozu 1,5 m. Komunikace s větším sklonem než 1:3 musí mít alespoň na jedné straně jednotyčové zábradlí o výšce 1,1 m.
- podchodné výšky musí být minimálně 2,1 m, ve výjimečném případě lze tuto výšku snížit na 1,8 m, přičemž je nutno provést potřebná bezpečnostní opatření např. vyznačením nebo nátěrem.
- překážky na komunikacích ovlivňující bezpečný průjezd, jakož i zákaz vjezdu a konec cesty, musí být označeny příslušnými bezpečnostními značkami a tabulkami.
- všechny překážky na komunikacích vyšší než 0,1 m, kudy přecházejí osoby nebo slouží dopravě, musí být opatřeny přechody a přejezdy o odpovídající únosnosti.
- na komunikacích, kde hrozí zvýšené nebezpečí pádu osob, vyjetí nebo sjetí vozidel nebo mechanizačních prostředků, musí být provedeno bezpečnostní opatření (ohrazení, svodidla apod.). Obdobně se musí postupovat u konců cest a zakázaných vjezdů.

Stanovení platných a souvisejících předpisů pro provádění stavby

Dále během výstavby musejí být dále dodržovány ustanovení základních a navazujících předpisů ve znění pozdějších změn:

- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce,
- Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon
- Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci)
- Nařízení vlády č. 362/2005 Sb. o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky.
- Nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí
- Nařízení vlády č. 375/2017 Sb., bezpečnostní značky a signály
- Nařízení vlády č. 21/2003 Sb., Stanovení technických požadavků na OOPP
- Nařízení vlády č. 168/2002 Sb., stanovení způsobu organizace provozování dopravy dopravními prostředky
- Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci
- Nařízení vlády č. 378/2001 Sb., bližší podmínky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí
- Nařízení vlády č. NV č. 201/2010 Sb., pracovní úrazy (NV č. 170/2014 Sb.)
- Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., používání osobních ochranných pracovních pomůcek
- Nařízení vlády č. 591/2006 Sb., bližší minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích

- Vyhláška č.499/2006 Sb., o dokumentaci staveb a další navazující předpisy, technické normy a pravidla, a dále pak odsouhlasené technologické postupy, návody výrobců použitých zařízení, atd.

Zhotovitel stavby je povinen vypracovat pro staveniště požární řád, poplachové směrnice a provozně dopravní řád stavby. Zhotovitel je povinen zajistit bezpečný vstup a vjezd vozidel na staveniště a z něj. Za provoz na staveništi zodpovídá zhotovitel stavby.

Potřeba koordinátora bezpečnosti práce

Vzhledem k rozsahu stavby je nutné zajistit na staveništi výkon koordinátora BOZP, pouze pokud se bude na stavbě pohybovat více subdodavatelů. Ve výše uvedeném případě k rozsahu stavby bude dle zákona 309/2006 Sb. investorem smluvně zajištěn koordinátor stavby. Rozsah činnosti koordinátora je dán výše uvedeným zákonem a bude probíhat od přípravné fáze stavby a dále po celou dobu výstavby.

- celková předpokládaná doba trvání prací a činností je delší než 30 pracovních dnů, ve kterých budou vykonávány práce a činnosti a bude na nich pracovat současně více než 20 fyzických osob po dobu delší než 1 pracovní den, nebo
- celkový plánovaný objem prací a činností během realizace díla přesáhne 500 pracovních dnů v přepočtu na jednu fyzickou osobu
- dále je zadavatel stavby povinen doručit oznámení o zahájení prací, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis, oblastnímu inspektorátu práce příslušnému podle místa staveniště, nejpozději do 8 dnů před předáním staveniště zhotoviteli
- může se jednat o práce a činnosti vystavující fyzickou osobu zvýšenému ohrožení života nebo poškození zdraví, při jejich provádění vzniká povinnost zpracovat plán BOZP podle Přílohy č. 5 k nařízení vlády č. 591/2006 Sb.

PLÁN BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

OBSAH	13
Základní požadavky na bezpečnost práce a technická zařízení	14
Základní povinnosti dodavatelů stavebních prací.....	21
Příprava staveniště a jeho vymezení	25
Zemní práce	25
Dočasné elektrické staveništní zařízení	30
Montáž stavebních konstrukcí – společné požadavky	32
Stroje pro stavební práce	33
Skladování stavebního materiálu	41

PŘÍLOHY

- Příloha č. 1). Informační list zhotovitele
- kontakty
  - situační plán stavby
- Příloha č. 2). Vzor bezpečnostního označení staveniště
- Příloha č. 3). Přehled související legislativy
- Příloha č. 4). Seznámení zhotovitele (subdodavatelé) s plánem BOZP
- Příloha č. 5). Seznámení pracovníků zhotovitele (subdodavatelů) s plánem BOZP
- Příloha č. 6). Záznam o evidovaném úrazu
- Příloha č. 7). Obrazová příloha - Základní povinnosti fyzických osob pracujících na této stavbě v rámci prevence rizik

ZÁKLADNÍ POŽADAVKY PRO BEZPEČNOST PRÁCE A TECHNICKÁ ZAŘÍZENÍ**KVALIFIKACE PRACOVNIKŮ**

1. Zástupce hlavního zhotovitele i ostatních zhotovitelů budou včas informovat, TDI a koordinátora BOZP o nástupu nových subdodavatelů pro přijetí případných opatření.
2. Každý pracovník musí být před začátkem vykonávání prací prokazatelně seznámený:
  - s příslušnými právními a ostatními předpisy na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
  - se zásadami bezpečnosti práce
  - se zásadami bezpečného chování na staveništi (pracovišti)
  - s bezpečnostními, pracovními a technologickými postupy
  - s konkrétním nebezpečím a ohrožením, které se při práci a v souvislosti s prací může vyskytnout a o výsledcích posouzení rizik
  - s preventivními ochrannými opatřeními, která zaměstnavatel vykonal na zajištění bezpečnosti práce
  - o opatřeních a postupu v případě poškození zdraví (úraz), včetně poskytnutí první pomoci, a to pro případ záchranných prací a evakuace
  - vědomosti pracovníků musí být ověřeny přezkoušením
3. Činnosti, při kterých se vyžaduje osobní osvědčení, průkaz apod., mohou vykonávat jen pracovníci s požadovanou kvalifikací.

IDENTIFIKACE PRACOVNIKŮ

1. Každý pracovník na staveništi musí být identifikovatelný, tj. na viditelném místě musí mít označení s jeho jménem, příjmením a zaměstnavatelem – název a sídlo. Označení musí používat i živnostníci, popř. jiné osoby zdržující se na staveništi.

ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOST

1. Pracovník může být zařazen na práce pouze se zřetelem na jeho zdravotní stav (zdravotní prohlídky).

POSKYTNUTÍ PRVNÍ POMOCI

1. Zaměstnavatel je povinný zabezpečit, aby první pomoc mohl kdykoliv poskytnout odborně způsobilý zaměstnanec, který je vždy k dispozici.
2. Jak je potřebné se zřetelem na rozsah prací a druh vykonávané činnosti, zhotovitel musí mít k dispozici jednu místnost pro poskytnutí první pomoci.
3. Místnost pro poskytování první pomoci musí být označena v souladu s předpisy.
4. Prostředky pro poskytnutí první pomoci musí být dostupné na veškerých místech, na kterých to pracovní podmínky vyžadují.
5. Adresa a telefonní číslo místní záchranné služby musí být viditelně umístěné na místech, kde jsou prostředky první pomoci.

PRACOVNÍ ÚRAZY

1. O veškerých pracovních úrazech je zaměstnavatel povinností vést předepsanou dokumentaci, která musí být k dispozici na pracovišti – evidence v sídle firmy – registrace pracovních úrazů.
2. V případě vzniku závažných pracovních úrazů, musí být bezodkladně splněna ohlašovací povinnost orgánům, podle místa pracoviště kdo došlo k úrazu.

POUŽÍVÁNÍ OSOBNÍCH OCHRANNÝCH PRACOVNÍCH PROSTŘEDKŮ (OOPP)

1. Není-li možné rizika odstranit nebo dostatečně omezit prostředky kolektivní ochrany nebo opatřeními v oblasti organizace práce, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky. Osobní ochranné pracovní prostředky jsou ochranné prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví, nesmí bránit při výkonu práce a musí splňovat požadavky stanovené zvláštním právním předpisem.
2. Zaměstnavatel je povinen udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání.
3. Po celou dobu výstavby dodržovat používání OOPP (ochranná přilba a výstražná vesta, pracovní obuv, prostředky pro zajištění práce ve výškách a nad volnou hloubkou), přilba v místech, kde hrozí nebezpečí pádu předmětů.

SEZNÁMENÍ PRACOVNÍKŮ SE SPECIÁLNÍMI PODMÍNKAMI STAVENIŠTĚ (PRACOVÍŠTĚ)

1. Před nástupem na pracoviště musí zaměstnavatel prostřednictvím pracovníka, který řídí a kontroluje práci jeho jménem (mistr, stavby vedoucí a atd.), seznámit všechny zaměstnance se speciálními podmínkami pracoviště, popřípadě pracoviště, na kterém budou vykonávat práce. O tom vyhotoví zápis (tyto specifické podmínky jsou předmětem smluvních vztahů jako je odevzdání a převzetí staveniště popř. pracoviště).

OZNAČENÍ STAVENIŠTĚ (PRACOVÍŠTĚ)

1. Pracoviště- staveniště označit vyvěšením „Oznámení o ohlášení stavby“ u vstupu – vjezdu dle požadavků NV č. 591/2006 Sb. v platném znění, včetně označení výstražnými tabulkami pro práce na staveništi.

Předmět seznámení podle aktuálních podmínek

- udržování pořádku a čistoty na staveništi
- uspořádání staveniště podle příslušné dokumentace
- umístění pracoviště, jeho dostupnost, stanovení komunikací nebo prostoru pro příchod a pohyb fyzických osob, výrobních a pracovních prostředků a zařízení
- zajištění požadavků na manipulaci s materiálem
- předcházení zdravotním rizikům při práci s břemeny
- provádění kontroly před prvním použitím, během používání, při údržbě a pravidelném provádění kontrol strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí během používání s

cílem odstranit nedostatky, které by mohly nepříznivě ovlivnit bezpečnost a ochranu zdraví

- splnění požadavků na odbornou způsobilost fyzických osob konajících práce na staveništi
  - určení a úprava ploch pro uskladnění, zejména nebezpečných látek, přípravků a materiálů
  - splnění podmínek pro odstraňování a odvoz nebezpečných odpadů
  - uskladňování, manipulace, odstraňování a odvoz odpadu a zbytků materiálů
  - přizpůsobování času potřebného na jednotlivé práce nebo jejich etapy podle skutečného postupu prací
  - předcházení ohrožení života a zdraví fyzických osob, které se s vědomím zaměstnavatele mohou zdržovat na staveništi,
  - zajištění spolupráce s jinými osobami,
1. Předcházení rizikům vzájemného působení činností prováděných na staveništi nebo v jeho těsné blízkosti.
  2. Vedení evidence přítomnosti zaměstnanců a dalších fyzických osob na staveništi, které mu bylo předáno.
  3. Přijetí odpovídajících opatření, pokud budou na staveništi vykonávány práce a činnosti vystavující zaměstnance ohrožení života nebo poškození zdraví,
  4. Dodržování bližších minimálních požadavků na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích stanovených prováděcím právním předpisem.
  5. Bližší minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích a bližší vymezení prací a činností vystavujících zaměstnance zvýšenému ohrožení života nebo zdraví, při jejichž výkonu je nezbytná zvláštní odborná způsobilost, stanoví prováděcí právní předpis.

TECHNICKÉ ZAŘÍZENÍ, PRACOVNÍ STROJE

Požadavky na výrobní a pracovní prostředky a zařízení

1. Zaměstnavatel je povinen zajistit, aby stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a nářadí byly z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vhodné pro práci, při které budou používány. Stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a nářadí musí být vybaveny ochrannými zařízeními, která chrání život a zdraví zaměstnanců:
  - a) vybaveny nebo upraveny tak, aby odpovídaly ergonomickým požadavkům a aby zaměstnanci nebyli vystaveni nepříznivým faktorům pracovních podmínek,
  - b) pravidelně a řádně udržovány, kontrolovány a revidovány.
2. Bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, dopravních prostředků a nářadí stanoví prováděcí právní předpis.

TECHNOLOGICKÉ A PRACOVNÍ POSTUPY

Zástupce zhotovitele na staveništi nejpozději do 8 dnů před zahájením prací na staveništi doloží, že informoval koordinátora BOZP o pracovních a technologických postupech, které

pro realizaci stavby zvolil, o řešení rizik vznikajících při těchto postupech, včetně opatření přijatých k jejich odstranění

Požadavky na organizaci práce a pracovní postupy

1. Zaměstnavatel je povinen organizovat práci a stanovit pracovní postupy tak, aby byly dodržovány zásady bezpečného chování na pracovišti a aby zaměstnanci:
  - a) nevykonávali činnosti jednotvárné a jednostranně zatěžující organismus. Nelze-li je vyloučit, musí být přerušovány bezpečnostními přestávkami; v případech stanovených zvláštními právními předpisy musí být doba výkonu takové činnosti v rámci pracovní doby časově omezena,
  - b) nebyli ohroženi padajícími nebo vymrštěnými předměty nebo materiály,
  - c) byli chráněni proti pádu nebo zřícení,
  - d) nebyli ohroženi dopravou na pracovištích,
  - e) na pracovišti se zvýšeným rizikem nepracovali osamoceně bez dohledu dalšího zaměstnance, pokud jejich ochranu nezajistí jinak,
  - f) nevykonávali ruční manipulaci s břemeny, která může poškodit zdraví, zejména páteř.
2. Bližší požadavky na způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit, stanoví prováděcí právní předpis.

SPOLUPRÁCE NA SPOLEČNÝCH PRACOVIŠTÍCH

1. Pokud na pracovišti plní úkoly zaměstnanci více zaměstnavatelů, anebo fyzické osoby oprávněné podnikat, je spolupráce zaměstnavatelů a těchto osob při prevenci, přípravě a vykonávání opatření na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, koordinace činnosti a vzájemná informovanost součástí uzavření smluv.
2. Musí být mezi nimi uzavřena písmenná dohoda, která určí, kdo z nich zodpovídá za vytvoření podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců na společném pracovišti a v jakém rozsahu.
3. Pokud se nedohodnou, zodpovídá každý z nich v plném rozsahu.

POVINNOSTI PŘI ODEVZDÁVÁNÍ STAVENÍŠTĚ (PRACOVIŠTĚ)

1. Vzájemné vztahy, závazky a povinnosti v oblasti bezpečnosti práce musí být mezi účastníky výstavby dohodnuty předem a musí být obsaženy v zápise o odevzdání staveníště (pracoviště), pokud nejsou zakotveny v hospodářské smlouvě. Shodně se postupuje při souběhu stavebních prací s pracemi za provozu.
2. Dodavatel stavebních prací je povinen seznámit ostatní dodavatele s požadavky bezpečnosti práce obsaženými v projektu stavby a v dodavatelské dokumentaci.
3. Při stavebních pracích za provozu je provozovatel povinen seznámit pracovníky dodavatele se zásadami bezpečného chování na daném pracovišti a s možnými místy a zdroji ohrožení. Obdobně je povinen dodavatel stavebních prací seznámit určené pracovníky provozovatele s riziky stavební činnosti.

ZÁKAZ POŽÍVÁNÍ ALKOHOLICKÝCH NÁPOJŮ A JINÝCH NÁVYKOVÝCH LÁTEK

Nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky na pracovištích zaměstnavatele a v pracovní době i mimo tato pracoviště, nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště zaměstnavatele a nekouřit na pracovištích, kde pracují také nekuřáci.

Podrobit se na pokyn oprávněného vedoucího zaměstnance zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.

PŘERUŠENÍ STAVEBNÍCH PRACÍ

1. Pracovník, který zpozoruje nebezpečí, které by mohlo ohrozit zdraví, nebo životy osob nebo způsobit provozní nehodu (havárii) nebo poruchu technického zařízení, případně příznaky takového nebezpečí, je povinen, pokud nemůže nebezpečí odstranit sám, přerušit práci a oznámit to ihned odpovědnému pracovníkovi a podle možnosti upozornit všechny osoby, které by mohly být tímto nebezpečím ohroženy. Obdobně pracovník postupuje při podezření, že je na pracovišti osoba pod vlivem alkoholu nebo jiných omamných látek.
2. Práce musí být přerušeny při ohrožení pracovníků, stavby (její části) nebo okolí vlivem zhoršených povětrnostních podmínek, nevyhovujícího technického stavu konstrukce, stroje nebo zařízení, vlivem přírodních živlů, případně jiných nepředvídaných okolností. Důvody k přerušení práce posoudí a o přerušení práce rozhodne odpovědný pracovník dodavatele stavebních prací. Práce mohou být také přerušeny za podmínek stanovených zvláštními předpisy.
3. Při přerušení práce je nutno provést nezbytná opatření k ochraně zdraví a majetku a musí být o tom vyhotoven zápis.

ÚNIKOVÉ CESTY A VÝCHODY

1. Udržovat trvale volné únikové cesty a únikové východy.
2. Označovat pracoviště a ostatní místa příslušnými bezpečnostními značkami, příkazy, zákazy a pokyny ve vztahu k požární ochraně, a to včetně míst, na kterých se nachází věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení.

VNITROSTAVENIŠTNÍ KOMUNIKACE

1. Před zahájením staveništní dopravy a při každé její podstatné změně musí být provedena kontrola komunikací, průjezdných profilů, provozních podmínek a provedena úprava nevyhovujících komunikací a dopravního značení.
2. Je zakázána jízda vozidla pod podjezdem nebo jinou pevnou překážkou, pokud výška vozidla včetně nákladů není nižší podjezdu nebo překážky nejméně o 0,3 m. Podjezdy, které mají světlou výšku nižší než 4,3 m, musí být označeny jako na veřejných komunikacích.
3. Minimální šířka komunikace pro pěší na staveništi musí být 0,75 m, při obousměrném provozu 1,5 m. Komunikace s větším sklonem než 1:3 musí mít alespoň na jedné straně jednotýčkové zábradlí o výšce 1,1 m.

4. Podchodné výšky musí být minimálně 2,1 m, ve výjimečném případě lze tuto výšku snížit na 1,8 m, přičemž je nutno provést potřebná bezpečnostní opatření např. vyznačením nebo nátěrem.
5. Překážky na komunikacích ovlivňující bezpečný průjezd, jakož i zákaz vjezdu a konec cesty, musí být označeny příslušnými bezpečnostními značkami a tabulkami.
6. Všechny překážky na komunikacích vyšší než 0,1 m, kudy přecházejí osoby nebo slouží dopravě, musí být opatřeny přechody a přejezdy o odpovídající únosnosti.
7. Na komunikacích, kde hrozí zvýšené nebezpečí pádu osob, vyjetí nebo sjetí vozidel nebo mechanizačních prostředků, musí být provedeno bezpečnostní opatření (ohrazení, svodidla apod.). Obdobně se musí postupovat u konců cest a zakázaných vjezdů.

POŽÁRNÍ OCHRANA

1. Obstarávat a zabezpečovat v potřebném množství a druzích požární techniku, věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení se zřetelem na požární nebezpečí a udržovat je v provozuschopném stavu.
2. Vytvářet podmínky pro hašení požárů a pro záchranné práce, zejména udržovat volné únikové cesty a nástupové plochy, přístupy k nouzovým východům, k rozvodným zařízením elektrické energie a k uzávěrům vody, plynu, topení a produktovodům a k věcným prostředkům PO.
3. Dodržovat technické podmínky a návody vztahující se k požární bezpečnosti výrobků.
4. Označovat pracoviště a ostatní místa příslušnými bezpečnostními značkami, příkazy, zákazy a pokyny ve vztahu k požární ochraně, a to včetně míst, na kterých se nachází věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení.
5. Seznámit se s předpisy o požární ochraně a dodržovat je.
6. Účastnit se školení o požární ochraně.
7. Znat rozmístění prostředků požární ochrany na pracovišti a umět s nimi zacházet.
8. Zjistí-li požární závady kdekoli v prostoru pracoviště a okolí, hlásit je nadřízenému pracovníkovi a dle svých možností aktivně se zúčastnit na jejich odstranění.
9. Zjištěný požár na území nebo v prostorách společnosti sám uhasit, není-li účinný hasební zásah možný, bezodkladně vyhlásit požární poplach a oznámit toto způsobem stanoveným požárními poplachovými směrnicemi.
10. Zúčastnit se na vyzvání velitele zásahu zdolávání požáru, řídit se přitom pokyny velitele zásahu.
11. Zajištění požární bezpečnosti činností hodnocených jako činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím je řešeno samostatnou dokumentací pro každou hodnocenou činnost zvlášť (viz dokumentace požární ochrany). Zajištění požární bezpečnosti při svářečských pracích (ve smyslu vyhlášky MV č. 87/2000 Sb.) prováděných nad rámec běžné činnosti a dále v prostorách hodnocených s provozovanou činností bez požárního nebezpečí.
12. V případě dodavatelsky prováděných činností se zvýšeným požárním nebezpečím zabezpečuje stanovení a dodržování podmínek požární bezpečnosti právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, která tyto činnosti vykonává, není-li smlouvou mezi ní a odběratelem stanoveno jinak.

PITNÁ VODA, NÁPOJE, STRAVOVÁNÍ

1. Na staveništi musí být zabezpečené dostatečné množství pitné vody anebo vhodné nealkoholické nápoje.
2. Pracovníci musí mít k dispozici zařízení, ve kterých mohou konzumovat jídlo v přijatelných podmínkách.

ŠATNY, UMÝVÁRNY, ZÁCHODY

1. Pracovníci musí mít k dispozici šatny, vybavené stoličkami nebo lavicemi
2. V blízkosti pracovišť a šaten musí být k dispozici dostatečný počet vhodných umýadel s tekoucí vodou (popř. s teplou vodou).
3. V blízkosti pracovišť, šaten a pod, musí být oddělené zařízení s dostatečným počtem záchodů a umyvadel.

OKOLÍ A OBVOD STAVENIŠTĚ

1. Okolí a obvod staveniště musí být označené a uspořádané tak, aby bylo jasné viditelné a identifikovatelné.
2. Ohrazení nebo oplocení musí být v souladu s platnými předpisy.

SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNÉ OSOBY (OSVČ, ŽIVNOSTNÍCI)

1. Všechny ustanovení, které se týkají zaměstnaneckých subjektů, se přiměřeně vztahují i na živnostníky. Zejména z důvodu, kdy nedodržením požadavků pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci může dojít k nežádoucímu ohrožení zdraví i života ostatních účastníků stavby.

U živnostníků se jedná zejména o:

- odbornou způsobilost (školení, osvědčení, kvalifikační průkazy)
- zdravotní způsobilost (lékařské prohlídka)
- vybavení a používání OOPP
- seznámení se specifikami pracoviště
- písemné převzetí a odevzdání příslušného pracoviště
- bezpečný stav používaných strojů a zařízení (prohlídky, revize apod.)
- technologické a pracovní postupy – vypracování, dodržování
- smlouvy – řešení problematiky bezpečnosti práce
- nepoužívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky na pracovištích a v pracovní době i mimo tato pracoviště, nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště
- oznamovat nedostatky v oblasti bezpečnosti práce kompetentním osobám
- jiné aktuální řešení problematiky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

ZÁKLADNÍ POVINNOSTI DODAVATELŮ STAVEBNÍCH PRACÍ

Dodavatel stavebních prací je povinen plnit úlohy v oblasti bezpečnosti práce pověřenými kvalifikovanými vedoucími pracovníky (zaměstnanci), jejichž povinnosti jsou:

1. Zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce (dále jen "rizika").
2. Péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci uložená zaměstnavateli podle odstavce 1 nebo zvláštními právními předpisy je nedílnou a rovnocennou součástí pracovních povinností vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení v rozsahu pracovních míst, která zastávají.
3. Plní-li na jednom pracovišti úkoly zaměstnanci dvou a více zaměstnavatelů, jsou zaměstnavatelé povinni vzájemně se písemně informovat o rizicích a přijatých opatřeních k ochraně před jejich působením, která se týkají výkonu práce a pracoviště, a spolupracovat při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro všechny zaměstnance na pracovišti. Na základě písemné dohody zúčastněných zaměstnavatelů touto dohodou pověřený zaměstnavatel koordinuje provádění opatření k ochraně bezpečnosti a zdraví zaměstnanců a postupy k jejich zajištění.
4. Každý ze zaměstnavatelů uvedených v odstavci 3 je povinen
  - a) zajistit, aby jeho činnosti a práce jeho zaměstnanců byly organizovány, koordinovány a prováděny tak, aby současně byli chráněni také zaměstnanci dalšího zaměstnavatele,
  - b) dostatečně a bez zbytečného odkladu informovat odborovou organizaci nebo zástupce zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a nepůsobí-li u něj, přímo své zaměstnance, o rizicích a přijatých opatřeních, které získal od jiných zaměstnavatelů.
5. Povinnost zaměstnavatele zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci se vztahuje na všechny fyzické osoby, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovištích.
6. Náklady spojené se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci hradí zaměstnavatel; tyto náklady nesmějí být přenášeny přímo ani nepřímo na zaměstnance.
7. Zaměstnavatel je povinen vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům.
8. Prevencí rizik se rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je, nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik.
9. Zaměstnavatel je povinen soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje. Na základě tohoto zjištění vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění a provádět taková opatření, aby v důsledku příznivějších pracovních podmínek a úrovně rozhodujících faktorů práce dosud zařazené podle zvláštního právního předpisu jako rizikové, mohly být zařazeny do kategorie nižší. K tomu je povinen pravidelně kontrolovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména stav výrobních a pracovních prostředků a vybavení pracovišť a úroveň rizikových

- faktorů pracovních podmínek, a dodržovat metody a způsob zjištění a hodnocení rizikových faktorů podle prováděcího právního předpisu.
10. Není-li možné rizika odstranit, je zaměstnavatel povinen je vyhodnotit a přijmout opatření k omezení jejich působení tak, aby ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců bylo minimalizováno. Přijatá opatření jsou nedílnou a rovnocennou součástí všech činností zaměstnavatele na všech stupních řízení. O vyhledávání a vyhodnocování rizik a o přijatých opatřeních podle věty první vede zaměstnavatel dokumentaci.
  11. Při přijímání a provádění technických, organizačních a jiných opatření k prevenci rizik vychází zaměstnavatel ze všeobecných preventivních zásad, kterými se rozumí.
    - a) omezování vzniku rizik,
    - b) odstraňování rizik u zdroje jejich původu,
    - c) přizpůsobování pracovních podmínek potřebám zaměstnanců s cílem omezení působení negativních vlivů práce na jejich zdraví,
    - d) nahrazování fyzicky namáhavých prací novými technologickými a pracovními postupy,
    - e) nahrazování nebezpečných technologií, výrobních a pracovních prostředků, surovin a materiálů méně nebezpečnými nebo méně rizikovými, v souladu s vývojem nejnovějších poznatků vědy a techniky,
    - f) omezování počtu zaměstnanců vystavených působení rizikových faktorů pracovních podmínek překračujících nejvyšší hygienické limity a dalších rizik na nejnižší počet nutný pro zajištění provozu,
    - g) provádění prevence rizik s využitím techniky, organizace práce, pracovních podmínek, sociálních vztahů a vlivu pracovního prostředí,
    - h) přednostní uplatňování prostředků kolektivní ochrany před riziky oproti prostředkům individuální ochrany,
    - i) provádění opatření směřujících k omezování úniku škodlivin ze strojů a zařízení,
    - j) udílení vhodných pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.
  12. Zaměstnavatel přijímá opatření pro případ zdolávání mimořádných událostí, jako jsou havárie, požáry a povodně, jiná vážná nebezpečí a evakuace zaměstnanců včetně pokynů k zastavení práce a k okamžitému opuštění pracoviště a odchodu do bezpečí; při poskytování první pomoci spolupracuje se zařízením poskytujícím pracovní lékařskou péči. Zaměstnavatel je povinen zajistit a určit podle druhu činnosti a velikosti pracoviště potřebný počet zaměstnanců, kteří organizují poskytnutí první pomoci, zajišťují přivolání zejména zdravotnické záchranné služby, Hasičského záchranného sboru České republiky a Policie České republiky a organizují evakuaci zaměstnanců. Zaměstnavatel zajistí ve spolupráci se zařízením poskytujícím pracovní lékařskou péči jejich vyškolení a vybavení v rozsahu odpovídajícím rizikům vyskytujícím se na pracovišti.
  13. Zaměstnavatel je povinen přizpůsobovat opatření měnícím se skutečnostem, kontrolovat jejich účinnost a dodržování a zajišťovat zlepšování stavu pracovního prostředí a pracovních podmínek.

Zaměstnavatel je povinen

- a) nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti,
  - b) informovat zaměstnance o tom, do jaké kategorie byla jím vykonávaná práce zařazena; kategorizaci prací upravuje zvláštní právní předpis,
  - c) zajistit, aby práce v případech stanovených zvláštním právním předpisem vykonávali pouze zaměstnanci, kteří mají platný zdravotní průkaz, kteří se podrobili zvláštnímu očkování nebo mají doklad o odolnosti vůči nákaze,
  - d) sdělit zaměstnancům, které zdravotnické zařízení jim poskytuje pracovně lékařskou péči a jakým druhům očkování a jakým pracovně lékařským prohlídkám a vyšetřením souvisejícím s výkonem práce jsou povinni se podrobit, umožnit zaměstnancům podrobit se těmto očkováním, prohlídkám a vyšetřením v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy nebo rozhodnutím příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví,
  - e) nahradit zaměstnanci, který se podrobí pracovně lékařské prohlídce, vyšetření nebo očkování podle písmene d), případnou ztrátu na výdělku,
  - f) zajistit zaměstnancům, zejména zaměstnancům v pracovním poměru na dobu určitou, zaměstnancům agentury práce dočasně přiděleným k výkonu práce k jinému zaměstnavateli, mladistvým zaměstnancům, podle potřeb vykonávané práce dostatečné a přiměřené informace a pokyny o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, zejména formou seznámení s riziky, výsledky vyhodnocení rizik a s opatřeními na ochranu před působením těchto rizik, která se týkají jejich práce a pracoviště,
  - g) zabezpečit, aby zaměstnanci jiného zaměstnavatele vykonávající práce na jeho pracovištích obdrželi před jejich zahájením vhodné a přiměřené informace a pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a o přijatých opatřeních, zejména ke zdolávání požárů, poskytnutí první pomoci a evakuace fyzických osob v případě mimořádných událostí,
  - h) umožnit zaměstnanci nahlížet do evidence, která je o něm vedena v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
  - j) zajistit zaměstnancům poskytnutí první pomoci,
  - k) nepoužívat takového způsobu odměňování prací, při kterém jsou zaměstnanci vystaveni zvýšenému nebezpečí újmy na zdraví a jehož použití by vedlo při zvyšování pracovních výsledků k ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců,
  - l) zajistit dodržování zákazu kouření na pracovištích stanoveného zvláštními právními předpisy.
14. Zaměstnavatel je povinen zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které doplňují jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce, které se týkají jimi vykonávané práce a vztahují se k rizikům, s nimiž může přijít zaměstnanec do styku na pracovišti, na kterém je práce vykonávána, a soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování. Školení podle věty první zaměstnavatel zajistí při nástupu zaměstnance do práce, a dále
- při změně
  - pracovního zařazení

- druhu práce
- při zavedení nové technologie nebo změny výrobních a pracovních prostředků nebo změny technologických anebo pracovních postupů,
- v případech, které mají nebo mohou mít podstatný vliv na bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Informace a pokyny je třeba zajistit vždy při přijetí zaměstnance, při jeho převedení, přeložení nebo změně pracovních podmínek, změně pracovního prostředí, zavedení nebo změně pracovních prostředků, technologie a pracovních postupů. O informacích a pokynech je zaměstnavatel povinen vést dokumentaci.

15. Zaměstnavatel určí obsah a četnost školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, způsob ověřování znalostí zaměstnanců a vedení dokumentace o provedeném školení. Vyžaduje-li to povaha rizika a jeho závažnost, musí být školení pravidelně opakováno.

Základní povinnosti vedoucího pracovní skupiny (předák apod.)

1. Vedoucí pracovní skupiny, pověřený řízením a kontrolou práce, mimo vykonávání svojí práce ve svém profesním zařazení, plní též úlohy v oblasti bezpečnosti práce.
2. V době nepřítomnosti svého nadřízeného na pracovišti, podává v případě potřeby základní informace o činnostech pracovní skupiny (kompetentním orgánům, osobám objednavatele, řídicím pracovníkům jiných subjektů na společném pracovišti apod.)
3. V případě, kdy vedoucí pracovní skupiny není schopný samostatně a spolehlivě řešit aktuální pracovní úlohy, podle potřeby a možnosti bezodkladně o tom informuje svého nadřízeného.
4. V případě opuštění pracoviště vedoucí pracovní skupiny pověří zastupováním až do svého návratu jiného zkušeného a spolehlivého pracovníka, kterému předem podá potřebné informace o jeho úlohách v době zastupování.
5. Vedoucí pracovní skupiny řídí a kontroluje vykonávání práce tak, aby byla vždy vykonávána v souladu se zásadami bezpečné práce.
6. V případě zjištění nedostatků vedoucí pracovní skupiny upozorní na tuto skutečnost příslušného pracovníka a nařídí mu bezodkladné odstranění nedostatku.
7. Jak se vyskytne nedostatek, který nejsou pracovníci schopni odstranit, vedoucí pracovní skupiny bezodkladně upozorní na tuto skutečnost svého nadřízeného.
8. V případě, že vedoucí pracovní skupiny zjistí závažný nedostatek, který může ohrozit zdraví a život pracovníků skupiny anebo jiných osob, případně může dojít ke vzniku škody, vedoucí pracovní skupiny nařídí ihned přerušeni práce, vyřazení vadných strojů a zařízení z provozu a nařídí vykonat takové opatření, kterým se zabrání vzniku úrazu a škody.
9. Přerušeni práce anebo vyřazení strojů a zařízení z provozu musí trvat až do odstranění ohrožení vzniku úrazu anebo škody (např. pracovník nepoužívá předepsané osobní ochranné pracovní prostředky, používá nebezpečné pracovní postupy, zakázané manipulace stroji, zařízeními, pracovními pomůckami, vykonává práci bez patřičné odborné a zdravotní způsobilosti, ohrožuje svoji činností sám sebe, spolupracovníků a jiných osob apod.).

PŘÍPRAVA STAVENIŠTĚ A JEJICH VYMEZENÍ

Vymezení a příprava staveniště (pracoviště)

1. Staveniště v zastavěném území obce nebo organizace musí být souvisle oploceno do výšky nejméně 1,8 m, aby byla zajištěna ochrana stavby, zařízení a osob. Při vymezení staveniště se musí přihlížet k dosavadním přilehlým prostorům a komunikacím s cílem tyto komunikace, prostory a celkový provoz co nejméně narušit. Náhradní chodníky a komunikace nutno řádně vyznačit a osvětlit.
2. U liniových staveb nebo u stavenišť (pracovišť), na kterých se provádějí krátkodobé práce, postačí ohrazení dvoutyčovým zábradlím ve výši 1,1 m.
3. U prací podle odstavce 2 prováděných na veřejných komunikacích, kde z provozních nebo technologických důvodů nelze ohrazení provést, musí být zajištěna bezpečnost provozu a osob jiným způsobem, např. řízením provozu, nebo střežením.
4. Staveniště (pracoviště) kde se pracuje pouze z lešení, bednění, pracovních plošin nebo s osobním zajištěním proti pádu z výšky, musí být vymezeno nebo zajištěno.
5. Ohrazení nebo oplocení zasahující do veřejných komunikací musí být v noci a za snížené viditelnosti osvětleno výstražným červeným světlem v čele překážky a dále podél komunikace ve vzdálenosti minimálně každých 50 m.
6. Staveniště mimo zastavěné území musí být oploceno nebo ohrazeno jen v případě, že sousedí s veřejnou komunikací ve vzdálenosti do 30 m.
7. Staveniště mimo zastavěné území, kde se nepředpokládá veřejný přístup (pole apod.) se nemusí ohradit nebo oplotit, je-li s uživateli pozemku dohodnuto, jakým způsobem bude provedeno po obvodu staveniště upozornění na nebezpečí. Možné zdroje ohrožení života a zdraví osob (otvory, jámy, nestabilní konstrukce a stavební díly, stroje) je povinen dodavatel stavebních prací zajistit tak, aby takové ohrožení bylo vyloučeno.
8. Veškeré vstupy na staveniště, montážní prostory a přístupové cesty, které k nim vedou, musí být označeny bezpečnostními značkami a tabulkami se zákazem vstupu na staveniště nepovolaným osobám. Oplocení staveniště musí mít uzamykatelné vstupy a výstupy, mimo staveniště (pracoviště) podle odstavců 2, 4, 6 a 7.
9. Na staveništích (pracovištích) kde pracují i zahraniční pracovníci musí být pro výstražná nebo nařizující bezpečnostní sdělení použito vhodného symbolu.
10. Po celou dobu výstavby musí být účinným způsobem udržován bezpečný stav pracovních ploch i přístupových komunikací na staveništi (pracovišti).
11. Při stavebních pracích za snížené viditelnosti se musí zajistit dostatečné osvětlení.

ZEMNÍ PRÁCE

Průzkum staveniště

1. Průzkum staveniště musí být řešen v rámci projektu stavby.
2. Na podkladě výsledků geologického průzkumu a průzkumu překážek na stavbě je projektant zemních prací povinen stanovit třídu hornin a ve spolupráci s dodavatelem opatření k zajištění bezpečnosti práce.
3. Průzkum přírodních podmínek se nevyžaduje pro zemní práce do objemu 100 m³ výkopu a hloubky maximálně 2 m a při opravách podzemních vedení, pokud jsou

známé geologické a hydrogeologické poměry a fyzikálně mechanické vlastnosti zemin z předcházejícího provádění zemních prací.

4. Před zahájením zemních prací musí dodavatel stavebních prací ověřit na staveništi (pracovišti) inženýrské sítě, podzemní prostory, prosakování nebo výron škodlivých látek a ve spolupráci s projektantem stanovit opatření k zajištění bezpečnosti práce.

Vyznačení inženýrských sítí

1. Při projektování zemních prací je povinností investora, aby zjistil všechny inženýrské sítě a jiné překážky (stará nebo opuštěná důlní díla, podzemní prostory apod.) z hlediska směrového a hloubkového uložení. Projekt stavby musí obsahovat vyznačení všech inženýrských sítí a jiných překážek pod zemí, na povrchu a nad zemí. Vyznačení všech inženýrských sítí v projektu stavby musí být ověřeno a potvrzeno jejich provozovateli z hlediska směrového i hloubkového uložení.
2. Před odevzdáním staveniště investor písemně odevzdá a dodavatel stavebních prací převezme vyznačení inženýrských sítí a jiných překážek. V případě, že nebyly zjištěny žádné inženýrské sítě nebo jiné překážky, potvrdí toto investor dodavateli stavebních prací.
3. Před započatím zemních prací musí být odpovědným pracovníkem zajištěno na terénu vyznačení tras podzemních vedení inženýrských sítí a jiných překážek. S druhem inženýrských sítí, jejich trasami a hloubkou uložení a s jejich ochrannými pásmy musí být seznámeni pracovníci, kteří budou zemní práce provádět. Toto platí i pro trasy inženýrských sítí v blízkosti staveniště, které by mohly být stavební činnostmi narušeny.
4. Při odstraňování poruch, při haváriích, při jednoduchých ručních pracích, u kterých se nezpracovává výkresová část projektové dokumentace, určí způsob zajištění inženýrských sítí a bezpečnost práce odpovědný pracovník dodavatele stavebních prací.

Zajištění výkopových prací

1. Výkopy v obydleném území, na veřejných prostranstvích a v uzavřených objektech, kde se současně provádějí i jiné práce, musí být zakryty nebo u okraje, kde hrozí nebezpečí pádu do výkopu, musí být zajištěny. Je-li zajištění ve větší vzdálenosti než 1,5 m od hrany výkopu, považuje se za vyhovující, zábrana jednotyčovým zábradlím o výšce 1,1 m, nápadná překážka nejméně 0,6 m vysoká nebo materiál z výkopu uložený v kyprém stavu do výše nejméně 0,9 m.
2. Výkopy přiléhající k veřejným komunikacím nebo zasahující do nich, musí být opatřeny výstražnou dopravní značkou. V noci a za snížené viditelnosti musí být označeny červeným výstražným světlem na začátku a na konci výkopu, případně v jiných nebezpečných místech podle místních podmínek. V mezilehlém prostoru mohou být výstražná světla od sebe vzdálena nejvýše 50 m.
3. Přes výkopy hlubší než 0,5 m se musí zřídit bezpečné přechody o šířce nejméně 0,75 m, na veřejných prostranstvích bez ohledu na hloubku výkopu, musí být přechody široké nejméně 1,5 m. Přechody nad výkopem hlubokým do 1,5 m musí být vybaveny oboustranným jednotyčovým zábradlím o výšce 1,1 m, na veřejných prostranstvích oboustranným dvoutyčovým zábradlím se zárážkou. Přechody nad výkopy o hloubce nad 1,5 m musí být vybaveny oboustranným dvoutyčovým zábradlím se zárážkou.

4. Pro pracovníky pracující ve výkopech musí být zřízen bezpečný sestup (výstup). Ve výkopech hlubších než 1,5 m musí být zřízeny sestupy (výstupy) od sebe vzdálené nejvýše 30 m.
5. Okraje výkopu nesmí být zatěžovány do vzdálenosti 0,5 m od hrany výkopu. Hranice smykového klínu stanoví projekt. Prostor smykového klínu výkopu se nesmí na povrchu terénu zatěžovat stavebním provozem, objekty zařízení staveniště, stroji, materiálem apod. kromě případů, kdy způsob zabezpečení stability stěny výkopu je řešen projektem na základě výpočtu.
6. Při přerušení zemních prací nesmí být ohrožena bezpečnost práce. Odpovědný pracovník musí zajistit pravidelnou odbornou kontrolu údržby zábran, pažení, lávek, přechodů, přejezdů, výstražných a osvětlovacích těles apod.
7. Před započatím zemních prací se musí okolní objekty ohrožené výkopem zabezpečit. Způsob zabezpečení objektů musí být stanoven v projektu stavby.

Výkopové práce

1. Před prvním vstupem pracovníků do výkopu nebo po přerušení práce delším než 24 hodin, musí odpovědný pracovník provést prohlídku stavu stěn výkopu, pažení a přístupů.
2. Výkopové práce na odlehlých pracovištích nesmí od hloubky 1,3 m provádět pracovník osamoceně.
3. O použití strojů nebo pneumatických nástrojů v blízkosti podzemních tras inženýrských sítí rozhodne dodavatel stavebních prací v dohodě s provozovatelem těchto sítí a současně provede nezbytná opatření k zajištění bezpečnosti práce.
4. Provádět zemní práce v ochranném pásmu elektrických, plynových a jiných nebezpečných vedení, je možné pouze za předpokladu, že budou učiněna opatření zabráňující nebezpečnému přiblížení pracovníků nebo strojů k těmto vedením. Opatření se projedná s jejich provozovatelem.
5. Při souběžném strojním a ručním provádění zemních prací je zakázáno se zdržovat v nebezpečném dosahu stroje.
6. Nemá-li obsluha stroje dostatečný výhled na všechna místa ohroženého prostoru, nesmí pokračovat v souběžném strojním a ručním těžení na jednom pracovním záběru.
7. Při ručním provádění výkopových prací musí být pracovníci při práci rozmístěni tak, aby se vzájemně neohrožovali.
8. Při dopravě materiálu do výkopu nebo z výkopu se nesmí pracovníci zdržovat v ohroženém prostoru.
9. Při zjištění nebezpečných předmětů, munice nebo výbušniny, musí být práce zastaveny až do doby odstranění těchto předmětů.

Zajištění stability stěn výkopů

1. Stěny výkopů musí být zajištěny proti sesutí. Zajištění stěn se navrhuje a provádí podle zvláštních předpisů a způsob zajištění musí být uveden v projektu stavby.
2. Svislé stěny (boky) ručních výkopů musí být zajištěny pažením od hloubky větší než
  - 1,3 m v zastavěném území

- 1,5 m v nezastavěném území.
- 3. Vstupují-li do těchto výkopů pracovníci, musí mít výkopy světlou šířku nejméně 0,8 m, pokud nestanoví zvláštní předpisy jinak. V zeminách nesoudržných, podmáčených nebo jinak náchylných k sesutí a v místech, kde je nutno počítat s opakovanými otřesy, musí být stěny zabezpečeny i při menších výškách stěn.
- 4. Je zakázáno sestupovat nebo vystupovat z výkopů po konstrukci pažení, vstupovat do strojem vyhloubených výkopů, které nejsou zajištěny podle odstavce 2, bez vhodné ochrany pracovníků (ochranný rám, bezpečnostní klec, rozpěrné konstrukce apod.).
- 5. Zjistí-li se ve stěnách výkopů větší balvany, zbytky stavebních konstrukcí a jiných nesoudržných materiálů, které by mohly svým tlakem uvolnit zeminu, musí se tyto zajistit proti uvolnění nebo odstranit. Obnažené potrubní vedení ve stěně výkopu musí být ihned zajištěno proti průhybu, vybočení a rozpojení.
- 6. Při ručním odstraňování pažení se musí postupovat zespodu za současného zasypávání odpaženého výkopu tak, aby byla zajištěna bezpečnost práce.
- 7. Hrozí-li nebezpečí sesutí stěn výkopu nebo poškození blízko stojících konstrukcí při přepažování a odstraňování pažení, ponechá se pažení v potřebné výšce ve výkopu.

Svahování výkopů

1. Sklony svahů výkopů určuje projektant.
2. Při změně geologických a hydrogeologických podmínek oproti projektu je povinen pracovník odpovědný za provádění zemních prací po konzultaci s projektantem upravit určený sklon svahu.
3. Podkopávání svahů je zakázáno. Vzniknou-li pochybnosti o stabilitě svahu, musí pracovník odpovědný za provádění zemních prací určit a zajistit opatření k zamezení sesutí svahu a vzniku úrazu.
4. Při nepříznivých povětrnostních podmínkách, při kterých může dojít k ohrožení stability svahu, se nesmí pracovníci zdržovat na svahu ani pod svahem.
5. Při práci na svazích se sklonem nad 1:1 a výšce větší než 3 m, musí být provedena opatření proti sklouznutí pracovníků nebo sesunutí materiálu.
6. Pracovat současně na více stupních ve svahu nad sebou je dovoleno, pokud jsou vytvořeny bezpečné podmínky pro zajištění pracovníků na nižších stupních.

Podzemní práce

1. Podzemní práce musí být prováděny v souladu s projektem stavby, s podmínkami stanovenými při povolování prací a s technologickým postupem. Projekt nebo technologický postup musí řešit technologii ražení, výztuž, dopravu hmot a materiálu, větrání, odvodňování, popřípadě osvětlení a ochranu před povrchovými vodami.
2. Podzemní práce musí být prováděny tak, aby se zabránilo nežádoucímu uvolnění horninového masivu a vypadávání horniny a aby byla zajištěna potřebná ochrana povrchových objektů a veřejných zájmů.
3. Profil a vyztužení podzemních prostor musí odpovídat životnosti a účelu, kterému bude objekt sloužit.

4. Velikost záběru a technologie ražení musí odpovídat místním podmínkám, zejména vlastnostem horniny a použitému zařízení.
5. Vstup z povrchu do vodorovných a úklonných podzemních prostorů musí být zabezpečen proti pádu uvolněných částí horniny, předmětů a proti pádu osob do nich.
6. Vyústění podzemních prostorů na povrch musí být zajištěno proti pádu osob a předmětů.
7. Každé pracoviště musí mít bezpečně schůdný a volný východ dosažitelný z kteréhokoli místa práce.
8. Pro práce v blízkosti jiných podzemních prostor stanoví dodavatel stavebních prací potřebná bezpečnostní opatření.
9. Pro bezpečné zajištění pracovišť v případě mimořádné události (průvaly zvodnělých hornin, ujetí okolních hornin apod.) musí být k dispozici potřebné množství materiálu. Druh, množství a místo jeho uskladnění musí být určeno v technologickém postupu.
10. Narušená část horniny se musí včas strhnout nebo jinak řádně zabezpečit. Stržení a odtěžení musí být provedeno z bezpečného místa vhodnými pracovními pomůckami, které musí být k dispozici na pracovišti.
11. Při podzemních pracích musí být stále přítomen na povrchu další pracovník.

Vrtné práce

1. Pro vrt nebo skupinu obdobných vrtů musí být zpracován technologický postup, který musí obsahovat zejména vlastní technologii práce, bezpečnostní, protipožární, hygienická a další potřebná opatření.
2. Při výběru místa vrtu je nutno dbát, aby nebyla narušena povrchová a podpovrchová zařízení, jakož i podzemní prostory a rozvody. Ochrana veřejných zájmů musí být řešena už v projektu stavby.
3. Před zahájením vrtných prací musí být pracovníci seznámeni s technologickým postupem, který musí být na pracovišti.
4. Ustavení vrtné soupravy a jejího příslušenství musí být provedeno tak, aby zajišťovalo bezpečný provoz.
5. Při vrtání musí dodavatel stavebních prací určit bezpečnostní okruh z hlediska pádu věže nebo materiálu. Musí být vyloučen kontakt pracovníků s pohyblivými se nebezpečnými částmi zařízení.
6. Po dokončení vrtu o průměru 0,2 m a více, musí být jeho ústí až do zahájení betonáže případně jiné navazující činnosti zakryto poklopem nebo jiným vhodným způsobem.
7. Při nutném vstupu pracovníka do vrtu musí být vrt zapažen v celé délce a provedeno opatření proti možnému sesunutí zeminy. V okolí ústí vrtu se musí provést opatření proti pádu materiálu a předmětů. Pracovník sestupující do vrtu musí být vybaven osobním zajištěním proti pádu. Po celou dobu činnosti ho musí zajišťovat nejméně dva pracovníci.

Protlačování

1. Při uvedení protlačovacího zařízení do chodu se smí v blízkosti hydraulických částí stroje zdržovat jen pracovník, který stroj řídí.
2. Při posunu protlačované roury se nesmějí ve vstupní jámě vykonávat žádné jiné práce.

3. Pokud při protlačování vstupují za účelem odtěžení nebo z jiného důvodu do protlačované roury pracovníci, platí zvláštní předpisy.

Zemní práce v zimě

1. Způsob těžby, dopravy zmrzlé zeminy a případného rozmrazování musí být stanoven již ve výrobní přípravě a musí zajistit požadavek bezpečnosti práce pracovníků a ochranu dotčených podzemních inženýrských sítí.
2. Prostor, v němž je prováděno rozmrazování a kde by mohlo vzniknout nebezpečí (propadnutí, popálení apod.), musí být zřetelným způsobem vymezen.
3. Při rozmrazování chemickými látkami nesmí být použity látky, jejichž působením by se zemina stala nebezpečnou zdraví nebo nastala kontaminace povrchových a podzemních vod i dalších složek životního prostředí těmito látkami v nepřipustných a zdraví škodlivých koncentracích.

Ruční doprava zemin

1. Házečky pro dočasné uskladnění vykopané zeminy musí být připevněny tak, aby neohrožovaly bezpečnost pracovníků a stabilitu pažení nebo výkopu. V případě, že se házečky připevňují na části pažení, musí být pažení k tomuto účelu přizpůsobeno.
2. Pro dopravu zeminy kolečkem nebo japonkou musí být zřízena dostatečně široká a pevná dopravní cesta se sklonem nejvýše 1:5, bez prudkých přechodů a s neklouzavým povrchem.
3. Pro zásyp dopravovaný kolečkem do výkopu hlubšího než 1,5 m musí být zřízena při okraji výkopu pevná zarážka.

DOČASNÉ ELEKTRICKÉ ZAŘÍZENÍ NA STAVENIŠTI

Společná ustanovení

1. Elektrická zařízení musí být před uvedením do provozu odborně prověřena a vyzkoušena.
2. Elektrická zařízení se smějí používat (provozovat) jen za provozních a pracovních podmínek, pro které byla konstruována a vyrobena.
3. Všechny části elektrického zařízení musí být mechanicky pevné, spolehlivě upevněné a nesmějí ovlivňovat nepříznivě jiná zařízení; musí být dostatečně dimenzovány a chráněny proti účinkům zkratových proudů a přetížení.
4. Části elektrických zařízení musí být provedeny tak, aby na místech, jimiž protéká elektrický proud, nemohlo za obvyklých podmínek dojít k nebezpečnému ohřátí vodičů.
5. Elektrická zařízení musí být upravena tak, aby je bylo možno podle potřeby vypnout.
6. Elektrická zařízení uváděná do provozu po částech musí mít nehotové části zařízení spolehlivě odpojeny a zabezpečeny proti nežádoucímu zapojení, popřípadě musí být jinak zajištěny, aby ve stavu pod napětím nedošlo k ohrožení osob.
7. Elektrická zařízení, u kterých se zjistí, že ohrožují život nebo zdraví osob, musí být ihned odpojena a zajištěna.

Elektrická vedení

1. Elektrická vedení musí být uložena a provedena tak, aby byla přehledná, co nejkratší a aby se křížovala jen v odůvodněných případech.
2. Průchody elektrických vedení stěnami a konstrukcemi musí být provedeny tak, aby nebylo ohrožováno elektrické vedení, podklady, ani okolní prostory.
3. Vzdálenosti vodičů a kabelů navzájem, od částí budov, od nosných a jiných konstrukcí, musí být voleny podle druhu izolace a způsobu jejich uložení.
4. Spoje, jimiž se izolovaná elektrická vedení spojují nebo připojují, nesmějí snižovat stupeň izolace elektrického vedení. V trubkách a podobném úložném materiálu nesmějí být vodiče spojovány.

Pohyblivá a poddajná elektrická vedení

1. Pohyblivé a poddajné přívody musí být kladeny a používány tak, aby nemohly být poškozeny a aby byly zajištěny proti posunutí a vytržení ze svorek a zabezpečeny proti zkroucení žil
2. Při používání rozpojitelných spojů nesmí být v rozpojeném stavu napětí na kontaktech vidlic.
3. Elektrická zařízení, která se napojují pohyblivým přívodem, musí být při přemísťování odpojena od elektrické sítě, pokud nejsou upravena tak, že jimi lze pohybovat pod napětím.

Prozatímní (dočasná) elektrická zařízení

1. Prozatímní elektrická zařízení nebo jejich části musí být v době, kdy nejsou používány, vypnuty, pokud jejich vypnutí neohroží bezpečnost osob a technických zařízení
2. Hlavní vypínač musí být trvale přístupný a viditelně označen.
3. Prozatímní elektrická zařízení se nesmějí zřizovat v prostředí s nebezpečím výbuchu.

Elektrická zařízení na pracovních strojích

1. Stroje, zařízení nebo jejich části musí být zabezpečeny proti samovolnému spuštění po přechodné ztrátě napětí v síti; to se netýká případů, u nichž samovolné spuštění není spojeno s nebezpečím úrazu, poruchy nebo provozní nehody.
2. K samovolnému spuštění stroje nebo zařízení nesmí dojít ani v případech nahodilých zkratů nebo zemních spojení v řídicích obvodech. Porucha v řídicích obvodech nesmí znemožnit ani nouzové nebo havarijní zastavení stroje.

Ochranná opatření

Elektrická zařízení musí být ve všech svých částech konstruována, vyrobena, montována a provozována s přihlédnutím k provoznímu napětí tak, aby nebyla při obvyklém používání zdrojem úrazu, požáru nebo výbuchu.

Zejména se musí učinit opatření:

- a) proti dotyku nebo přiblížení k částem s nebezpečným napětím (živým částem),

- b) proti nebezpečnému dotykovému napětí na přístupných vodivých neživých částech (například obalech, pouzdrech, krytech a konstrukcích),
- c) proti škodlivým účinkům atmosférickým výbojů,
- d) proti nebezpečí vyplývajícím z nábojů statické elektřiny,
- e) proti nebezpečným účinkům elektrického oblouku,
- f) proti škodlivému působení prostředí na bezpečnost elektrického zařízení.

MONTÁŽ STAVEBNÍCH KONSTRUKCÍ – společné požadavky

Příprava montáže

1. Dodavatel stavebních prací musí zpracovat technologický postup montáže jím montovaných stavebních a technologických konstrukcí, který musí obsahovat časový sled montážních záběrů, podmínky nasazení a pohyb mechanizačních prostředků, zásadní řešení přístupu pracovníků ke stykovým uzlům včetně jejich ochrany a zabezpečení dotčených pracovišť. Pro opakované montáže lze zpracovat technologické postupy jako typové.
2. Při zpracování technologického postupu montáže je nutno volit sled jednotlivých prací tak, aby v různých výškových úrovních (etážích) bylo možno využít trvalého zastropení jako výchozí úroveň pro navazující montážní operace.
3. Při zpracování technologického postupu montáže musí být stanoveny podmínky pro osobní nebo kolektivní zajištění pracovníků proti pádu.
4. Při změně montážních podmínek musí odpovědný pracovník dodavatele stavebních prací postupovat v souladu s TP.

Montážní pracoviště

1. Montážní pracoviště musí být odevzdáno ve smluvně dohodnutém stavu tak, aby montážní práce probíhaly nerušeně bez ohrožení pracovníků a konstrukcí a v souladu s předpisy o bezpečnosti práce.
2. Montáž je možno provádět z trvalých nebo prozatímních konstrukcí, dílců a prvků dostatečně únosných, stabilních a zajištěných proti posunutí.

Montážní a bezpečnostní přípravky a vázací prostředky

1. Při montáži musí být použity předepsané montážní a bezpečnostní přípravky.
2. Montážní a bezpečnostní přípravky a vázací prostředky musí být před a v průběhu použití kontrolovány, po použití očištěny, řádně uloženy a konzervovány.
3. Každá montážní četa musí být pro montáž vybavena příslušným počtem montážních a bezpečnostních přípravků a zařízení, které jsou specifické pro různé konstrukční systémy (ochranná zábradlí, poklopy apod.). Jejich skladba a rozsah použití musí být stanoveny v technologickém postupu.
4. Montážní a bezpečnostní přípravky sloužící k zajištění bezpečné montáže, zejména bezpečnosti pracovníků při montáži ve výšce, je třeba upevňovat k dílcům ještě na zemi (výchozí úrovni) před jejich zdvihem, pokud to nevyklučuje technologický postup montáže.

5. Na nejvyšší pracovní kótě při postupu montáže, demontáže a opravě konstrukcí, musí být od výšky 20 m zabezpečeno měření rychlosti větru.
6. Pro zvedání dílců musí být použito vázacích prostředků, které odpovídají příslušným (např. statickým) parametrům jednotlivých druhů dílců.
7. Vázací prostředky musí být vždy voleny tak, aby zajišťovaly zavěšení dílců podle výrobní dokumentace.
8. Způsob upevnění, místa upevnění a seřízení vázacích prostředků musí být voleny tak, aby upevnění i uvolnění vázacích prostředků mohlo být provedeno bezpečně.

STROJE PRO STAVEBNÍ PRÁCE - STROJE A STROJNÍ ZAŘÍZENÍ

Základní ustanovení

1. Používat lze jen stroje a strojní zařízení (dále jen stroje), které svou konstrukcí, provedením a technickým stavem odpovídají předpisům k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení.
2. Stroje lze používat pouze k účelům, pro které jsou technicky způsobilé v souladu s podmínkami stanovenými výrobcem a technickými normami.
3. Dodavatel stavebních prací je povinen vydat pokyny pro obsluhu a údržbu stroje, které obsahují požadavky pro zajištění bezpečnosti práce a provozu. Pokyny pro obsluhu a údržbu musí podle druhu stroje obsahovat
  - povinnosti obsluhy před zahájením provozu stroje ve směně,
  - povinnosti obsluhy při provozu stroje,
  - rozsah, lhůty a způsob provádění údržby, včetně revizí,
  - způsob zajištění stroje při jeho provozu, přemísťování, odstavování z provozu a opravách a proti nežádoucímu uvedení do chodu,
  - způsob dorozumívání a dávání návěstí,
  - umístění a zajištění stroje po ukončení provozu,
  - zakázané úkony a činnosti,
  - způsob a rozsah záznamu o provozu a údržbě stroje.
4. Pokyny pro obsluhu a údržbu stroje se nemusí vydávat, pokud požadavky uvedené v odstavci 3 jsou stanoveny v technických normách nebo v návodu výrobce k obsluze a údržbě. Návod výrobce k obsluze a údržbě musí být v českém nebo slovenském jazyce.
5. Pokyny pro obsluhu a údržbu stroje nebo návod k obsluze a provozní deník musí být umístěny na určeném místě, aby byly obsluze kdykoliv k dispozici.

Obsluha

1. Stroje může samostatně obsluhovat pouze pracovník, který má pro tuto činnost příslušnou odbornou způsobilost.
2. Obsluha stroje musí být nejméně jednou za 24 měsíců školená a přezkoušena z předpisů k zajištění bezpečnosti práce.
3. Má-li stroj charakter vyhrazeného technického zařízení, musí obsluha splňovat i požadavky stanovené k jeho obsluze.

4. Stroj obsluhuje jeden pracovník, pokud výrobce v technických podmínkách nebo v návodu na obsluhu stroje nestanoví jinak. Vyžaduje-li to bezpečnost práce, dodavatel stavebních prací určí vícečlennou obsluhu.
5. Obsluhuje-li stroj více než jeden pracovník, musí být určen odpovědný pracovník.
6. Samostatně obsluhovat stroje mohou jen pracovníci duševně a tělesně způsobilí, starší 18 let, pokud pro obsluhu stroje není stanovena vyšší věková hranice, kteří jsou
  - pověřeni výrobcem strojů, kteří montují, ověřují, zkoušejí a předvádějí stroje, případně zaučují obsluhu, přičemž musí být seznámeni s předpisy k zajištění bezpečnosti práce platnými na pracovišti, nebo
  - určení dodavatelem stavebních prací k obsluze (údržbě), prokazatelně zaškoleni a zacvičení, případně podle zvláštních předpisů mající odbornou způsobilost k obsluze nebo řízení (topičský, jeřábnický, řidičský průkaz apod.).
7. Obsluha se musí plně věnovat ovládání stroje tak, aby nedošlo k ohrožení bezpečnosti osob, stroje a konstrukcí.
8. Obsluha je povinna seznámit se před zahájením provozu se záznamy a provozními odchylkami zjištěnými v průběhu předchozí pracovní směny.
9. Zjistí-li obsluha závadu nebo poškození, které by mohlo ohrozit bezpečnost práce a provozu a které není schopna sama odstranit, nesmí stroj uvést do provozu a musí závadu ohlásit odpovědnému pracovníkovi. Zjistí-li takovou závadu během provozu, musí stroj ihned zastavit a bezpečně zajistit proti nežádoucímu spuštění. Během provozu musí obsluha sledovat chod stroje a zjištěné závady zaznamenat do provozního deníku a tam, kde je to předepsáno, zaznamenávat i další určené údaje.
10. Obsluha před zahájením práce musí podle návodu výrobce prohlédnout stroj a příslušenství a překontrolovat, zda jsou ovládací, sdělovací a bezpečnostní zařízení funkčně činná.

Provozní podmínky strojů

1. Stroje musí být před uvedením do provozu vybaveny
  - provozními doklady a označeny evidenčním číslem a názvem provozovatele stroje,
  - bezpečnostními sděleními, bezpečnostními nálety, značkami, tabulkami a nápisy v českém jazyce,
  - předepsaným zařízením pro zvukovou výstrahu (houkačka), jehož hladina hlasitosti musí v místech měření vnějšího hluku zdroje převyšovat hladinu hluku stroje alespoň o deset dB (A); při součinnosti více strojů musí být hladina hlasitosti houkačky v rozmezí 93-104 dB (A),
  - ochranným zařízením v místech, kde může dojít k ohrožení pracovníků; u obslužných plošin strojů, popřípadě výrobního zařízení, musí být obsluha chráněna proti pádu od výšky 0,5 m; ovladače strojů musí být zajištěny proti náhodnému spuštění.
2. Provozními doklady jsou
  - provozní deník, který je určen k vedení záznamu o převzetí a předání stroje obsluze, o závadách a opravách během provozu, k evidenci závažných událostí při pracovní směně apod.,
  - revizní kniha stroje, zpravidla dodávaná výrobcem, která obsahuje technické údaje o stroji (záznamy o zkouškách, generálních a jiných opravách a rekonstrukci stroje apod.) a jejíž přílohou je technická dokumentace.

3. Stanoviště obsluhy, plošiny, stupadla, příčle, nášlapné patky apod. musí být trvale udržovány v čistotě.
4. Odpovědný pracovník musí před nasazením stroje seznámit obsluhu s místními provozními a pracovními podmínkami, které ovlivňují bezpečnost práce.
5. Při provozu stroje musí být zajištěna jeho stabilita v průběhu všech pracovních operací. Je-li stroj vybaven opěrami, táhly nebo závěsy, musí být během provozu nastaveny v souladu s návodem výrobce v pracovní poloze a zajištěny proti zaboření, posunutí nebo uvolnění.
6. Výsuvné, sklopné a podobné části strojů a zařízení, včetně hadic, elektrických přívodů a vedení musí být zabezpečeny tak, aby nemohlo dojít k jejich styku s pohyblivými částmi stroje.
7. Pokud stroj je vybaven tlakovými zařízeními s měřením tlaku, musí obsluha dbát na to, aby nebyly překročeny stanovené provozní tlaky.
8. Pokud je u stroje předepsáno signalizační zařízení, musí být každé uvedení stroje do chodu oznámeno zvukovým, případně světelným výstražným znamením.
9. Po výstražném znamení smí obsluha uvést stroj do chodu až tehdy, když všichni pracovníci opustili ohrožený prostor. U nepřehledných pracovišť je možné uvedení do provozu až po uplynutí doby nezbytně nutné k opuštění ohroženého prostoru.
10. Při práci stroje za provozu na veřejných komunikacích musí dodavatel stavebních prací zajistit stálý dozor určeným pracovníkem. Tento pracovník je zejména povinen vydávat pokyny k zajištění bezpečnosti práce.
11. Ručně vedené válce se musí při práci ve svahu ovládat tak, aby obsluha byla stále nad válcem.
12. Vibrační válce a pěchy musí být používány jen takovým způsobem a na takových pracovištích, kde nehrozí nebezpečné přenášení vibrací a způsobení škod na blízkých objektech, výkopech apod.
13. Stroje musí být při přerušení nebo ukončení provozu zajištěny tak, aby nemohly být zdrojem ohrožení nebo neoprávněného užití.

Opravy a údržba

1. Údržba, opravy a čištění se musí provádět v souladu s dokumentací strojů a s technickými normami. Za včasné zajištění údržby a oprav strojů v souladu s dokumentací odpovídá dodavatel stavebních prací.
2. Opravy musí být prováděny jen nepoškozeným nářadím, odpovídajícím účelu použití.

Zakázané činnosti

Je zakázáno:

- a) uvádět do chodu a používat stroj, jsou-li kromě obsluhy na stroji nebo v jeho nebezpečném dosahu další pracovníci,
- b) uvádět do chodu a používat stroj, je-li odmontováno nebo poškozeno některé ochranné zařízení,
- c) odstraňovat za chodu stroje odpad z nebezpečných míst, pokud to není technicky řešeno nebo návodem k obsluze povoleno,

- d) dotýkat se pohybujících částí stroje tělem nebo předměty a nářadím drženými v rukou, kromě případů, které připouští návod k obsluze,
- e) pracovat se strojem za snížené viditelnosti a v noci, není-li pracovní prostor stroje a pracoviště dostatečně osvětlen,
- f) pracovat se strojem, v jehož nebezpečném dosahu jsou jiné stroje nebo dopravní prostředky s výjimkou těch, které pracují ve vzájemné součinnosti se strojem,
- g) přemisťovat a přepravovat pracovníky na stroji nebo v jeho pracovním zařízení, pokud to není výrobcem povoleno,
- h) pohybovat pracovním zařízením nad pracovníky nebo nad obsazenou kabinou řidiče dopravních prostředků,
- i) pracovat se strojem a pracovním nástrojem v místě, na které není z místa obsluhy vidět a kde by mohlo nastat ohrožení pracovníků nebo jiného zařízení,
- j) ovládat stroj nebezpečným způsobem vyvolávajícím nežádoucí rozhoupání pracovního zařízení,
- k) pohybovat se strojem nebo s jeho pracovními zařízeními nebo jinými vyčnívajícími částmi v ochranném pásmu elektrického vedení, nejsou-li dodrženy předepsané bezpečnostní požadavky,
- l) přejíždět elektrické kabely, nejsou-li vhodně chráněny proti mechanickému poškození,
- m) opustit místo obsluhy stroje, je-li stroj nebo jeho pracovní zařízení v chodu,
- n) provádět údržbu, čištění a opravy, není-li stroj a jeho pracovní zařízení zabezpečeno proti samovolnému pohybu a náhodnému spuštění a není-li vyloučen styk pracovníka s pohybujícími se částmi stroje,
- o) provádět opravy na páslech strojů s pásovým podvozkem, pokud není stroj zajištěn proti samovolnému pohybu,
- p) pohybovat se po stroji mimo určené přístupy,
- q) vyřazovat z činnosti bezpečnostní, ochranné a pojistné zařízení a měnit jejich předepsané parametry,
- r) kouřit a manipulovat s otevřeným ohněm při kontrole a čerpání pohonných hmot a při používání lehce vznětlivých čisticích prostředků,
- s) používat k usnadnění spuštění motoru otevřeného ohně,
- t) umísťovat do kabiny kromě osobních potřeb obsluhy jakékoliv další věci (náradí, lana, schránky na maziva, čisticí prostředky apod.), pokud pro tento účel není v kabině vyhrazena uzavřená schránka,
- u) zavěšovat břemena na špičku háku zdvihacích zařízení.

Stroje pro zemní práce

1. Stroj může pojíždět nebo pracovat podle únosnosti půdy v takové vzdálenosti od okraje svahů a výkopů, aby nedošlo ke zřícení stroje. Pokud tato vzdálenost není stanovena v technologickém postupu, stanoví ji odpovědný pracovník.
2. Je-li stroj v pohybu, nesmí se nikdo zdržovat v nebezpečném dosahu stroje, před strojem ve směru jízdy, ani mezi tahačem a vlečeným strojem.

3. Pod stěnou (svahem) může stroj pojíždět nebo pracovat v takové vzdálenosti, aby nevzniklo nebezpečí jeho zasypání.
4. Při práci strojů vybavených více pracovními zařízeními musí být nepoužívané pracovní zařízení v přepravní poloze a mechanicky zajištěno.
5. Při práci více strojů na jednom pracovišti musí být mezi nimi zachována taková vzdálenost, aby nedošlo k ohrožení provozu druhého stroje.
6. Při nakládání materiálu na dopravní prostředky se smí manipulovat s pracovním zařízením stroje pouze nad ložnou plochou tak, aby do dopravního prostředku nenaráželo. Je-li nutné při nakládání manipulovat pracovním zařízením stroje nad kabinou řidiče dopravního prostředku, nesmí se v ní zdržovat pracovníci. Ložná plocha musí být nakládána rovnoměrně.
7. Při jízdě s naloženým materiálem musí být pracovní zařízení zajištěno v přepravní poloze, aby nedošlo k nebezpečné ztrátě stability stroje a omezení viditelnosti v kabině.
8. Stroj musí být vybaven
  - zařízením pro kontrolu sklonu pojezdové roviny se signalizací nebo ukazovatelem až do maximálního dovoleného sklonu,
  - signalizací zapojení stroje na vnější elektrickou síť v kabině a u vstupu na stroj, jedná-li se o stroj s elektrickým pohonem,
  - světlomety k osvětlení pracovního prostoru stroje za snížené viditelnosti a v noci; stroje, které pojíždí při práci též směrem vzad, musí být vybaveny i světlomety osvětlujícími pracovní prostor za strojem,
  - nejméně dvěma zakládacími klíny, jedná-li se o stroj na kolovém podvozku nebo o silniční válec.
9. Obsluha stroje nesmí opustit své místo, aniž by bylo pracovní zařízení spuštěno na zem, popřípadě na podložku na zemi nebo umístěno v předepsané přepravní poloze a mechanicky zajištěno.
10. Při hnutí horniny dozerem nesmí břit jeho radlice přesáhnout přes okraj svahu nebo výkopu.

Lopatová rypadla, nakladače a univerzální dokončovací stroje

1. Výložník lanových rypadel je možno přestavovat jen s nezatíženým pracovním zařízením, nestanoví-li výrobce u výložníku, u něhož to konstrukční řešení umožňuje, jinak.
2. Při spouštění a zdvihání výložníku při práci na svahu musí být výložník v ose stroje proti svahu vždy tak, aby nedošlo k nebezpečnému posunutí těžiště stroje a ztrátě jeho stability.
3. Pokud vzniknou při rypání převisy, musí být neprodleně odstraněny.
4. Není-li v pokynech výrobce nebo v technických podmínkách výrobce stanoveno jinak, je při provozu strojů zakázáno
  - roztloukat horninu dnem lopaty,
  - urovnávat terén otáčením lopaty,
  - vytrhávat koleje pracovním zařízením stroje.

5. Lopata rypadla může být čištěna jen při vypnutém motoru stroje a na místě, kde nehrozí sesuv hmot. Lopata se musí přitom položit a mít uzavřenou klapku. Obsluha je povinná po vyčištění lopaty se přesvědčit před uvedením stroje do provozu, zda pracovník, který čistil lopatu, je v bezpečné vzdálenosti.

Skrejpry

1. Před zahájením zemních prací musí být provedena potřebná opatření, aby stroj nenarazil radlicí na vyčnívající pevné překážky (kameny, pařezy, silné kořeny apod.), které se musí předem odstranit, narušit, případně viditelně označit. Požární hydranty, vodní a plynové uzávěry, kanalizační poklopy apod. musí být označeny, aby nedošlo k jejich poškození.
2. Je-li skrejpr v pohybu, nesmí nikdo v nebezpečném pracovním prostoru před strojem ve směru jízdy odstraňovat kameny, kořeny a provádět jiné práce.
3. Je zakázáno vstupovat do prostoru mezi skrejpr a tahač a přecházet přes jakoukoli část taženého skrejpru.
4. Při přesunu naloženého i prázdného skrejpru musí být korba vždy zvednuta a uzavřena.

Stroje a zařízení pro výrobu, dopravu a zpracování směsi

1. Před uvedením do provozu se musí míchačky zajistit v horizontální poloze.
2. Mísící zařízení (buben, válec) musí dosedat v kterékoliv poloze na všechny nosné kladky, přičemž kladky musí být zajištěny proti posunu.
3. Při opravách, údržbě a čištění je u míchaček vybavených násypným košem dovoleno vstupovat pod koš jen tehdy, kdy je koš zajištěn bezpečně v horní poloze řetězem, hákem, vzpěrou apod.
4. Vstupovat na konstrukci míchačky lze jen v případě, je-li stroj odpojen od přívodu elektrické energie.
5. U betonáren musí být dráha násypného koše zajištěna ohrazením nebo zakrytváním.
6. Převrtníky směsí lze plnit jen směsí předepsané konzistence a jen do užitého objemu nádob nástavby (bubny, vany, korby) tak, aby byla zaručena správná funkce a jízdní vlastnosti vozidla, nebylo překročeno jeho dovolené zatížení a nedocházelo k samovolnému unikání přepravované směsi.
7. Po naplnění přepravníku směsí musí obsluha zkontrolovat, zda je výsypné zařízení bezpečně zajištěno v přepravní poloze.
8. Při ovládání přepravníku ze zadního panelu nesmí být motor vozidla v chodu, pokud není v návodu pro obsluhu uvedeno jinak.
9. Dodavatel stavebních prací provozující přepravníky betonových směsí, musí mít zajištěny podle návodu výrobce prostředky k nouzovému vyprázdnění směsi pro případ poruchy přepravníku.

Vibrátory

1. Elektrické vibrátory se smí připojit pouze na zdroj o napětí a frekvenci podle údajů na výrobním štítku nebo návodu k obsluze.

2. Pohyblivé přívody vibrátorů musí být kladeny a zajištěny tak, aby nemohly být mechanicky poškozeny.

Strojní beranidla

1. Při zatloukání prvků (štětovnice, piloty apod.) se nesmějí v okruhu odpovídajícím 1,5 násobku výšky věže nebo výložníku jeřábu provádět jiné práce.
2. Příprava prvků se provádí ve vzdálenosti alespoň dvojnásobku délky věže nebo výložníku.
3. Pro beranidlo musí dodavatel stavebních prací zajistit zpevněnou rovnou manipulační podlahu o šířce nejméně 5 m, podle typu beranidla. Beranidlo musí být zajištěno proti převržení.
4. Přitahování nebo stavění prvku šikmým tahem je dovoleno pouze k tomu uzpůsobeným zařízením.
5. Zarážený prvek musí být při zarážení spolehlivě stabilizován tak, aby byla zaručena jeho správná poloha a nemohlo dojít k jeho vychýlení.
6. Při beranění se nesmí vstupovat pod zavěšené prvky. K navádění prvku se musí používat bezpečné a spolehlivé přípravky. Ruční navádění je dovoleno pouze u zdvihacího zařízení vybaveného mikrozdvihem. U zavěšeného prvku se může na nezbytně dlouhou dobu zdržovat pouze pracovník pověřený naváděním a stabilizováním polohy prvku.
7. Pro volně zavěšená beranidla (pneumatická a vibrační) musí být zpracován podrobný technologický postup včetně stanovených všeobecných podmínek k zajištění bezpečnosti práce.
8. Pokud není pracovník při výstupu na vodící věž beranidla zajištěn ochranným košem, musí používat prostředky osobního zajištění proti pádu.
9. V průběhu pracovní směny se musí provádět prohlídky beranů a horní části zaráženého prvku (piloty apod.).

Jednoduché kladky pro ruční zvedání břemen

1. Používání ručního zvedání jednoduchou kladkou je dovoleno do nejvyšší výšky 15 m.
2. Hmotnost dopravovaného břemene nesmí přesáhnout 60 kg. Břemeno o větší hmotnosti než 50 kg musí zvedat dva pracovníci současně.
3. Nejmenší průměr nosného textilního lana musí být 10 mm. Poškozené lano se nesmí používat.
4. Provedení nosné konstrukce kladky musí být schváleno odpovědným pracovníkem.

Řetězové zvedáky a kladkostroje

1. Místo zavěšení zvedáků musí být předem ověřeno, zda je spolehlivé a dostatečně únosné a musí být schváleno odpovědným pracovníkem.
2. Nosnost závěsného prvku (ocelového nebo textilního lana, řetězu apod.) musí odpovídat nosnosti zvedáku.

Stavební výtahy

1. Požadavky na stavební plošinové výtahy s vyloučenou dopravou osob stanoví zvláštní předpisy.
2. Stavební plošinové výtahy musí být před uvedením do provozu a v jeho průběhu zkoušeny. Za provedení montážní zkoušky odpovídá pracovník určený organizací montující výtah, za provedení přejímací a revizní zkoušky odpovídá dodavatel stavebních prací a provádí je provozní technik stavebních plošinových výtahů.
3. Požadavky na výtahy, které jsou trvalou součástí staveb, stanoví zvláštní předpisy.

Zabezpečení stroje při přerušení a ukončení práce

1. Obsluha je povinná zaznamenat závady stroje nebo provozní odchylky zjištěné v průběhu předchozího provozu stroje do provozního deníku. Po skončení směny, po přestávce, při níž se střídají obsluhy, musí být se závadami seznámena i střídající obsluha.
2. Proti samovolnému pohybu musí být mobilní stroj po ukončení práce zajištěn základními klíny nebo pracovním zařízením spuštěným na zem nebo zařazením nejnižšího rychlostního stupně a zabrzděním parkovací brzdy, pokud to konstrukce stroje umožňuje. Rovněž při přerušení práce musí být mobilní stroj zajištěn proti samovolnému pohybu alespoň zabrzděním parkovací brzdy nebo pracovním zařízením spuštěným na zem.
3. Proti samovolnému pohybu musí být zajištěno i pracovní zařízení stroje po ukončení práce a při jejím přerušení spuštěním na zem nebo umístěním do přepravní polohy, ve které se mechanicky zajistí.
4. Mobilní stroj musí být odstaven na vhodné stanoviště, kde nezasahuje do pozemních komunikací, není ohrožena stabilita stroje a není ohrožen padajícími předměty.

Výměna a nastavení pracovních nástrojů

1. Výměna nebo nastavení pracovních nástrojů se musí provádět podle pokynů a postupu uvedených v návodu na obsluhu stroje.
2. Pracovní nástroje nebo jejich části, které mohou při montáži, demontáži a seřizování způsobit úraz, musí být bezpečně zajištěny proti samovolnému pohybu a ztrátě stability.

Přeprava strojů

1. Přeprava, nakládání, skládání, zajištění a upevnění stroje nebo jeho pracovního zařízení se musí provádět podle pokynů a postupů uvedených v návodu na obsluhu stroje. Není-li postup při přepravě stroje a jeho pracovních zařízení uveden v návodu na obsluhu stroje, musí jej stanovit dodavatel stavebních prací a do návodu na obsluhu stroje jej doplnit.
2. Při přepravě strojů se nesmí v kabině přepravovaného stroje, na stroji ani na ložné ploše dopravního prostředku zdržovat osoby, pokud není v návodech na obsluhu nebo v pokynech stanoveno jinak.
3. Vozidla pro přepravu strojů musí být při nakládce a vykládce bezpečně zabrzděna a mechanicky zajištěna proti nežádoucímu pohybu.

4. Při přepravě strojů na pozemních komunikacích po vlastní ose musí být pracovní a ostatní zařízení v přepravní poloze mechanicky zajištěna proti samovolnému pohybu podle návodu pro obsluhu stroje.
5. Při přepravě strojů na dopravních prostředcích musí být pracovní a ostatní zařízení podle návodu na obsluhu stroje umístěna na ložné ploše dopravního prostředku a připevněna k němu nebo umístěna v přepravní poloze a mechanicky zajištěna proti podélnému i bočnímu posuvu a proti převržení.
6. Přípojné stroje musí být při připojování zabrzděny a bezpečně založeny zakládacími klíny.
7. Řidič smí dokončit couvání na doraz závěsného zařízení teprve na dohodnuté dorozumívací znamení navádějícího pracovníka. Po dorazu tažný stroj nebo vozidlo zabrzdí.
8. Pracovník navádějící stroj na dopravní prostředek musí stát mimo stroj i mimo dopravní prostředek a být v zorném poli řidiče stroje po celou dobu najíždění a sjíždění stroje.

SKLADOVÁNÍ STAVEBNÍHO MATERIÁLU

Skladování

Základní ustanovení

1. Při skladování materiálu musí být zajištěn jeho bezpečný přísun a odběr v souladu s postupem stavebních prací.
2. Zařízení skládek a opěrné konstrukce musí být řešeny tak, aby umožňovaly skladování, odebrání nebo doplňování dílců a prvků v souladu s požadavky výrobce, bez nebezpečí poškození.
3. Skládky, skladiště a jednotlivá místa k uskladnění materiálu nesmějí být umístěny v prostorách trvale ohrožovaných dopravou břemen, prací ve výšce, na komunikacích, kde by bránily provozu motorových a jiných vozidel, popřípadě používání komunikací chodci, pokud není v projektu stavby stanoveno jinak. Umístění skládek a skladišť v ochranných pásmech musí být řešeny podle zvláštních předpisů.
4. Skladovací prostor musí mít výšku odpovídající způsobu skladování a použité mechanizaci. Prostor, kde se pracovníci pohybují a pracují, musí mít výšku nejméně 2,1 m.
5. Skladovací plochy musí být urovnané, odvodněné, zpevněné a označeny bezpečnostními tabulkami zakazujícími vstup nepovolaným osobám.
6. Rozmístění skladovaných materiálů a šířka a únosnost komunikací musí odpovídat používané mechanizaci.
7. Pracovníci, kteří pracují v prostorách skladů, musí být seznámeni s rozdělením skladovacích prostorů pro jednotlivé druhy materiálu a s podmínkami bezpečného provozu.
8. Skladovaný materiál musí být uložen tak, aby byla po celou dobu skladování zajištěna jeho stabilita a nedošlo k jeho znehodnocení. Podločkami, zarážkami, opěrami, stojany, klíny a provázáním musí být zajišťovány všechny prvky, které by se mohly převrátit, sklopit, posunout, kutálet apod.

9. Konstrukční prvky, které na sebe při skladování těsně doléhají a nemají části, které by umožnily bezpečné uchopení (oka, držadla apod.) musí být vždy uloženy na podkladech. Jako podkladů je zakázáno používat kulatiny nebo vrstvené podklady.
10. Dílce lze skladovat jen podle podmínek stanovených výrobní dokumentací nebo v takové poloze, ve které budou zabudovány.
11. Dílce manipulací snadno poškoditelné a dílce pro letnou montáž se odebírají přímo z dopravních prostředků. Zřizování meziskládek je dovoleno v technologicky zdůvodněných případech, přičemž uskladněné dílce, jejichž statické vlastnosti mohou být sníženy povětrnostními vlivy, musí být před jejich účinky vhodně chráněny.
12. Místa určená pro odběr dílců z dopravních prostředků musí mít rovný a dostatečně únosný povrch a jejich spojení s příjezdovými komunikacemi musí zajišťovat bezpečné nájezdy a sjezdy.

Způsoby skladování

1. Sypký materiál může být ukládán plně mechanizovaným způsobem do jakékoliv výšky, za předpokladu, že i odběr bude proveden mechanizovaným způsobem. Při odebírání materiálu musí být zamezeno vytváření převisů. Vytvoří-li se stěna, musí být odběr upraven tak, aby výška stěny nepřesáhla 9/10 dovoleného dosahu nakládacího stroje.
2. Při ručním ukládání a odebírání může být sypký materiál navršen pouze do výšky 2 m. Musí-li být sypký materiál odebírán ručně nebo mechanickou lopatou z hromad vyšších než 2 m, musí být místo odběru upraveno tak, aby nevznikaly převisy a výška stěny nepřesáhla 1,5 m.
3. Na skládce sypkých materiálů se spodním odebíráním se pracovníci nesmí zdržovat v nebezpečné blízkosti místa odběru.
4. Sypké materiály v pytlích se mohou ručně skladovat do výšky 1,5 m, při mechanizovaném skladování do výšky 3 m. Okraje hromad musí být zajištěny pomocným zařízením (opěry, stěny apod.) nebo musí být pytle uloženy v bezpečném sklonu a vazbě, při které nemůže dojít k jejich sesunu.
5. Tekutý materiál uskladněný v uzavřených nádobách musí být uložen tak, aby plnicí (vyprazdňovací) otvor byl vždy nahoře. Otevřené nádrže musí být zajištěny proti pádu osob do nich. Sudy, barely a podobné nádoby se skladují nastojato jen v jedné vrstvě. Nalezato se mohou skladovat ve více vrstvách za předpokladu, že jednotlivé vrstvy budou vzájemně stabilizovány proklady, popřípadě budou uloženy v konstrukci zajišťující jejich stabilitu.
6. Kusový materiál pravidelných tvarů smí být skladován ručně jen do výšky 2 m při zajištění jeho stability (provázáním apod.). Kusový materiál nepravidelných tvarů (lomový kámen, nepravidelné tvarovky apod.) smí být v pevné hranici rovnán ručně jen do výšky 1,5 m.
7. Tabulové sklo musí být skladováno nastojato v rámech s měkkými podložkami.
8. Křehký materiál (umyvadla, záchodové mísy apod.) lze ručně skladovat pouze v jedné vrstvě nebo do výšky 1,5 m v nosných rámech.
9. Kyseliny a jiné nebezpečné látky musí být skladovány v obalech s označením druhu látky. Bezpečný způsob skladování určí dodavatel stavebních prací podle druhu obalu.

10. Oblé předměty (plechovky apod.) při zajištění stability se mohou ručně na sebe ukládat do výšky 2 m. Roury, trubky a kulatina musí být zajištěny proti rozvalení.
11. Prvky a dílce pravidelných tvarů při ukládání nebo odebírání mechanizačními prostředky možno skladovat až do výšky 4 m, pokud výrobce, nebo zvláštní předpis nestanoví jinak a jsou-li v místě skladovací plochy dodrženy požadavky na dostatečnou únosnost podloží bezpečnou manipulaci a dostatečnou světlou výšku.
12. Sklady hořlavých materiálů nesmí být umístovány blíže než 60 m od místa nasávání vzduchu do podzemní stavby nebo důlního díla.
13. Upínání a odepínání dílců se musí provádět ze země nebo z bezpečných plošin nebo podlah tak, aby nebyly upínány nebo odepínány ve větší pracovní výšce než 1,5 m. Upínání a odepínání dílců za použití žebříků musí být podrobně stanoveno dodavatelem stavebních prací v technologických nebo pracovních postupech.
14. Poškozené, popřípadě kazové dílce a materiál musí být výrazně označeny a uloženy zvlášť. Dodavatel stavebních prací určí způsob jejich skladování a manipulace.
15. Vyložený materiál nebo materiál připravovaný k naložení podél kolejí musí být uložen a zajištěn tak, aby byl zachován průjezdný profil a volný schůdný prostor podél kolejí.

Příloha č. 4). Seznámení zhotovitele (subdodavatelé) s plánem BOZP

Záznam o seznámení (subdodavatelů) s plánem BOZP a specifickými podmínkami stavby „Velička, Strážnice, km 3,827-4,212 - oprava PB hráze“.		Zástupci zhotovitelů (subdodavatelů) podílejících se na stavbě, svým podpisem stvrzují seznámení s plánem BOZP a specifickými podmínkami stavby. Dále prohlašují, že s plánem BOZP seznámí všechny podřízené pracovníky, zástupce subdodavatele, či OSVČ.		
Podnikatelský subjekt (název, IČO, sídlo)	Jméno a příjmení odpovědného zaměstnance	Pracovní činnost na stavbě	Datum	Podpis

Příloha č. 5). Seznámení pracovníků zhotovitele (subdodavatelů) s plánem BOZP

Záznam a seznámení pracovníků s plánem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a specifickými podmínkami „Velička, Strážnice, km 3,827-4,212 - oprava PB hráze“		Stvrzuji svým podpisem, že jsem byl proškolen a seznámen s výše uvedenými předpisy a řídicími akty a potvrzuji, že jejich obsah je mi jasný. Znalosti školení ověřeny pohovorem		
Podnikatelský subjekt	Jméno a příjmení	Datum školení	Podpis školeného	Pracovní pozice

Toto seznámení se také vztahuje na všechny podřízené pracovníky, popř. živnostníky a subdodavatele všech zhotovitelů

Školení provedl: .....

Podpis a razítko: .....

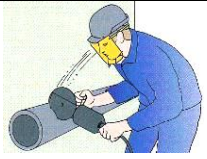

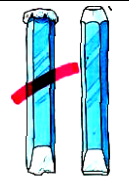
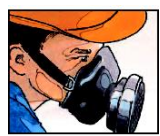

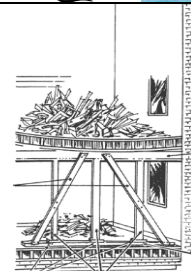

Příloha č. 6). Záznam o evidovaném úrazu
KNIHA ÚRAZŮ – EVIDOVANÝ ÚRAZ ZAMĚSTNANCE¹ č. ....

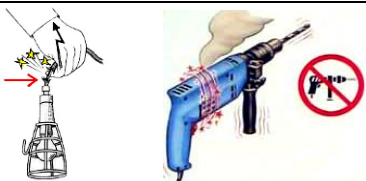
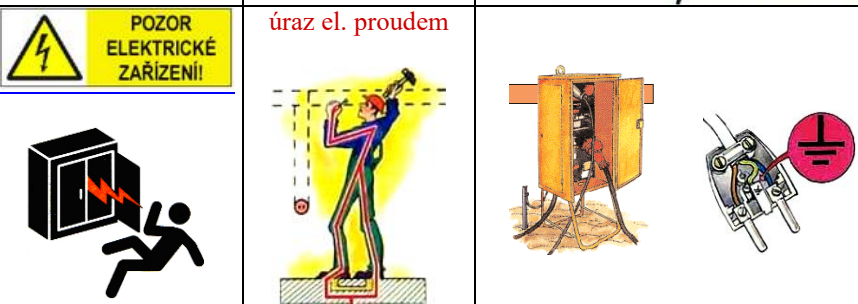
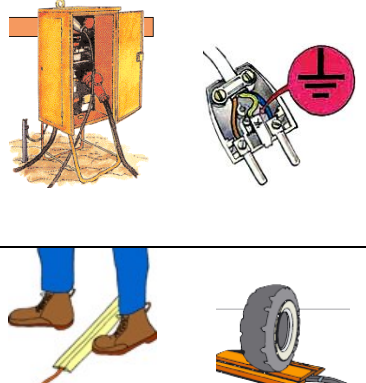

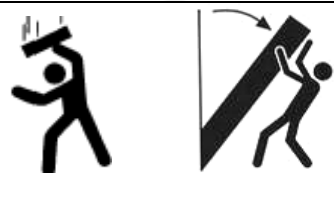
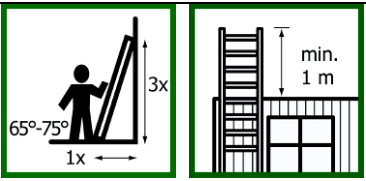
vyhotoveno dle Nařízení vlády č. 201/2010 Sb. v platném znění

Jméno a příjmení úrazem postiženého zaměstnance:		Datum narození:	Adresa bydliště:
		Zdravotní pojišťovna:	
Druh práce:		Délka trvání pracovněprávního vztahu u zaměstnavatele:	
		roků ..... měsíců	
Datum úrazu:	Počet hodin odpracovaných bezprostředně před vznikem úrazu:	Činnost, při níž k úrazu došlo:	
Hodina úrazu:			
Místo, kde k úrazu došlo:		Bylo místo úrazu pravidelným pracovištěm zaměstnance?	
		☐ ANO ☐ NE	
Druh zranění:		Ošetřen u lékaře:	Celkový počet zraněných osob:
Zraněná část těla:		☐ ANO ☐ NE	
Druh úrazu: Smrtelný S pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny S hospitalizací přesahující 5 dnů S pracovní neschopností kratší než 3 kalendářní dny Bez pracovní neschopnosti			Záznam o úrazu sepsán dne:
Podrobný popis úrazového děje:			
Proč k úrazu došlo? (příčiny):		Co bylo zdrojem úrazu?	
Byla u úrazem postiženého zaměstnance zjištěna přítomnost alkoholu (jiných návykových látek)? ☐ ANO ☐ NE			
Jaké předpisy byly v souvislosti s poraněným porušeny a kým?			
Úrazem postižený zaměstnanec:	..... datum, jméno, podpis:		
Svědci úrazu:	..... datum, jméno, podpis:		
	..... datum, jméno, podpis:		
	..... datum, jméno, podpis:		
	..... datum, jméno, podpis:		
Zástupce odborové organizace (zástupce zaměstnanců pro BOZP):	..... datum, jméno, podpis:		
Jméno a pracovní zařazení toho, kdo údaje zaznamenal:	..... datum, jméno, pracovní zařazení, podpis:		
Poznámka:			

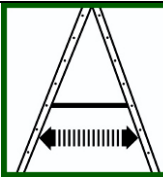
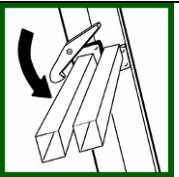

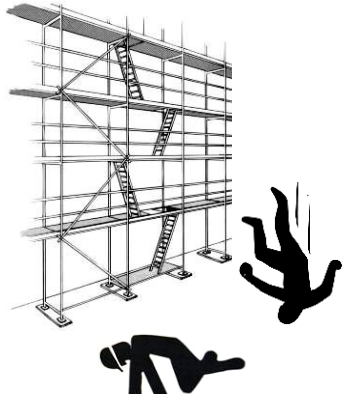
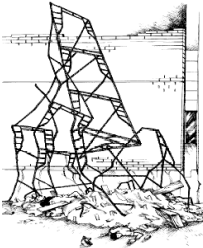
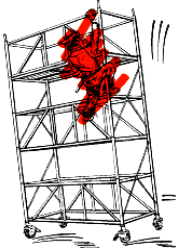

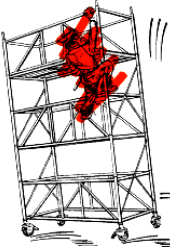

¹ Zaměstnavatel vede v knize úrazů evidenci o všech úrazech, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny.

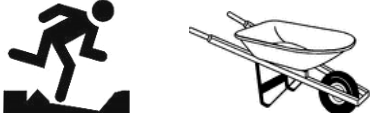
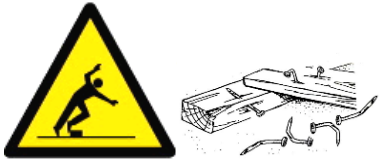

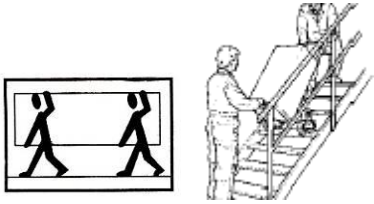

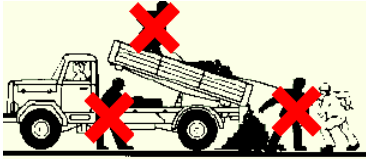

Příloha č. 7 Plánu BOZP stavby – Obrazová příloha
Základní povinnosti fyzických osob pracujících na této stavbě v rámci prevence rizik

Povinnosti fyzických osob pracujících na stavbě	Riziko	Symbol – znázornění nebezpečí
<ul style="list-style-type: none"> používat na stavbě ochranné přilby 	padající materiál na hlavu osoby	
<ul style="list-style-type: none"> používat ochranné brýle při sekání, broušení ap. a správné pracovní postupy, nepoužívat vadné nářadí (sekáče, kladiva apod.) 	zasažení oka drobnými částicemi	
<ul style="list-style-type: none"> používat ochrannou masku, polomasku, respirátor při bourání a jiných pracích, kdy dochází k prašnosti 	ohrožení dýchacích cest	
<ul style="list-style-type: none"> používat vhodnou pracovní obuv 	pád osoby, propíchnutí chodidla	
<ul style="list-style-type: none"> nepodlézát, nepřelézát zábradlí, zábrany a jiná ochranná zařízení, k výstupu na místa práce ve výšce používat k tomu určená zařízení (žebříky, schody) nelézt po konstrukcích 	pád osoby z výšky, do hloubky nebo na rovině	
<ul style="list-style-type: none"> nepřecházet, nepřekračovat a nepřeskakovat přes výkopy, prohlubně, a neseskakovat do nich. 	pád osoby do hloubky	
<ul style="list-style-type: none"> nepracovat na nedostatečně osvětlených pracovištích (zejména v zimním období v ranních a odpoledních hodinách na pracovištích, v místech stavby, kde není instalováno osvětlení určené pro práci) 	snížení orientace, špatná viditelnost, pravděpodobnost úrazu	
<ul style="list-style-type: none"> udržovat pracoviště v bezpečném stavu, všechna nakládací a pracovní místa, průchody a komunikace musí být udržovány volné, průchodné, bez překážek a prohlubní 	pád osoby na rovině	
<ul style="list-style-type: none"> s ohledem na druh vykonávané práce se podle svých možností podílet na odstraňování nedostatků zjištěných při kontrolách a nedostatků, které mohou bezprostředně ohrozit bezpečnost osob 	pád osoby, havárie konstrukce, nebo jiná nežádoucí událost	

<ul style="list-style-type: none"> ● nezdržovat se v dráze couvajících vozidel, pojízdných strojů apod. 	<p>náraz stroje na osobu, přimáčknutí, přejetí</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ● opustit ohrožený prostor při výstražném znamení daném obsluhou stroje, řidičem vozidla ● Při souběžném strojním a ručním provádění prací (např. terénních úprav a výkopů) dodržovat bezpečnou vzdálenost min. 2 metry od dosahu lopaty při plném vyložení od stroje 	<p>sražení, naražení vozidlem, strojem, nebo jeho pracovním zařízením</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ● nepřetěžovat podlahy lešení, konstrukční části objektů (podlahy) a jiné konstrukce 	<p>propadnutí osoby, zřícení konstrukce</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ● nepoužívat poškozené stroje a zařízení, poškozené nástroje a nářadí 	<p>úraz el. proudem, nebo poranění způsobené špatnou funkcí zařízení</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ● při obsluze el. zařízení dbát příslušných návodů a instrukcí k jeho používání, dbát, aby el. zařízení nebylo nadměrně přetěžováno nebo jinak poškozováno ● neprovádět práce na el.zař. bez příslušné kvalifikace 	<p>úraz el. proudem</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ● pohyblivé a poddajné příводы klást a používat tak, aby nemohlo dojít k jejich poškození, případně je chránit krytem, ochranným obložním, polohou (vyvěšením) 	<p>úraz el. proudem,</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ● el. spotřebiče připojené zásuvkami k el. síti v době klidu odpojovat od sítě 	<p>úraz el. proudem</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ● nezdržovat se pod zavěšenými břemeny nebo v prostoru možného pádu manipulovaného břemene při nakládce, vykládce, přemísťování a jiných manipulačních pracích 	<p>pád předmětu na osobu</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ● před použití žebříku předem zkontrolovat jeho stav, poškozené žebříky se nesmí používat. Žebřík se musí zajistit proti ztrátě stability, proti bočnímu vychýlení, zvrácení, poodjetí. Při práci na žebříku se nesmí zaměstnanec vyklánět do strany a nesmí pracovat v nebezpečné blízkosti u horního konce žebříku. Žebříku použít pouze pro krátkodobé a jednoduché práce, které nevyžadují pevné postavení pracovníka, jinak se musí použít lešení, 	<p>pád osoby ze žebříku, pád žebříku, podklouznutí žebříku apod.</p>	

<p>plošiny, pomocné pracovní podlahy apod. Další požadavky viz část III Příl.k nař. vl. č. 362/2006 Sb.</p>			
     			
<ul style="list-style-type: none"> při práci ve výškách a nad volnou hloubkou (tj. většinou výška od 1,5 m) být chráněn proti pádu ochrannou konstrukcí (zábradlím, ohrazením, poklopem apod.) nebo alespoň osobním zajištěním - prostředky osobního zajištění tj. zachycovacím postrojem, bez zajištění je zakázáno se přibližovat k volným nezajištěným okrajům stavby (blíže než 1,5 m od hrany pádu) 	<p>pád osoby z výšky</p> 	 	
<ul style="list-style-type: none"> při montáži, demontáži a užívání lešení dodržovat montážní návody a pokyny pro práci na lešení, nepoužívat nedokončená a neúplná lešení, k výstupu na lešení používat žebříky, zajištění stability a tuhosti lešení 	<p>pád osoby z lešení, zřícení lešení</p> 		
<ul style="list-style-type: none"> při užívání a přemísťování pojízdných lešení dodržovat montážní návody a pokyny pro práci na lešení, nepoužívat nedokončená a neúplná lešení, s nezajištěnou stabilitou, neprovádět zakázané manipulace jako například přemísťování lešení včetně osob a materiálu 	<p>pád osoby z lešení, převrácení pojízdného lešení</p> <p>! NE !</p> 	 	
<ul style="list-style-type: none"> neshazovat svévolně, předměty a materiál na níže položená místa nebo plochy (to lze jen za předpokladu, že místo dopadu je zabezpečeno proti vstupu osob; přednostně používat uzavřené shozy) 	<p>pád předmětu z výšky, prašnost</p> 		

<ul style="list-style-type: none"> na pracovišti udržovat pořádek a čistotu, včas odstraňovat odpad a překážky dle pokynu nadřízeného <ul style="list-style-type: none"> povrch šikmých ramp o sklonu větším než 1 : 5 upravit proti uklouznutí náležitě upevněnými příčnými lištami nebo zarážkami pro přepravu zeminy kolečkem zřídit dostatečně širokou a únosnou komunikaci ve sklonu nejvýše 1 : 5, bez prudkých přechodů; její povrch nesmí být kluzký a podle okolností musí být zpevněn (řídít se pokyny mistra) 	<p>pád osoby na rovině, uklouznutí, zakopnutí, propíchnutí</p> <p>pád osoby na rovině, uklouznutí</p> <p>pád osoby na rovině, uklouznutí při jízdě s naloženým kolečkem</p>	
<ul style="list-style-type: none"> při ruční manipulaci si předem zkontrolovat pevnost míst uchopení (držadel, ok apod.), zajistit volný manipulační prostor, podle potřeby upravit manipulační plochy a místo uložení břemene. Manipulované předměty a břemena se vždy musí zajistit proti pádu, překlopení, zvrácení, skutálení popř. jiné nebezpečné nežádoucí změně polohy nebo stavu 	<p>pád břemene</p> 	
<ul style="list-style-type: none"> provádí-li manipulaci více pracovníků musí určený pracovník, který manipulační práce řídí vydávat jednoznačné pokyny, aby činnost byla koordinována, nedošlo k nedorozumění, nekontrolovatelnému pádu břemene a zranění pracovníků (přimáčknutí prstů, nohy při spouštění a ukládání břemene apod.) 	<p>pád břemene</p>	
<ul style="list-style-type: none"> v místě odebírání nebo nakládání materiálu ve výšce pomocí el. vrátku zajistit ochranu osob proti pádu, pokud by střední tyč zábradlí nebo zarážka u podlahy znemožňovaly bezpečnou manipulaci s přepravovaným břemenem, lze je v nezbytném rozsahu vynechat popřípadě odstranit 	<p>pád osoby z výšky nebo do hloubky při odebírání břemene z háku vrátku</p>	
<ul style="list-style-type: none"> při vykládce a nakládce silničních vozidel, při otvírání bočnic, a zadního čela zabezpečit, aby nikdo nemohl být jimi nebo uvolněným nákladem zasažen; je-li nutno vystoupit resp. sestoupit na ložnou plochu vozidla použít žebřík nebo jiné rovnocenné zařízení a prostředky jako např. schůdky, nášlapné patky a pod. prvky) 	<p>pád břemene, zasažení částí vozidla</p>	
<ul style="list-style-type: none"> u dopravníků mít zakryta místa proti volnému přístupu osob ke zdrojům nebezpečí (sbíhavá místa náběhu pásu na buben u pásových dopravníků apod.) 	<p>zachycení, vtažení končetiny</p>	

<ul style="list-style-type: none"> spouštěcí a zastavovací prvky strojů a zařízení musí být jasně označeny a snadno přístupné. Při zjištění závady funkce ovládacích prvků se zařízení nesmí používat 	ohrožení osoby pohybující se částí stroje	
<ul style="list-style-type: none"> při zacházení s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky chránit zdraví lidí a životní prostředí a řídit se výstražnými symboly nebezpečnosti, standardními větami označujícími specifickou rizikovost a standardními pokyny pro bezpečné zacházení podle zákona č. 356/2003 Sb.; řídit se pokyny uvedenými na obalu a v bezpečnostní listě příslušné látky 	působení látky, otrava, poleptání	
<ul style="list-style-type: none"> počínat si při práci tak, aby nedocházelo ke vzniku požáru, zejména při používání tepelných, elektrických, plynových a jiných spotřebičů, při skladování a používání hořlavých nebo požárně nebezpečných látek, manipulaci s nimi nebo s otevřeným ohněm či jiným zdrojem zapálení 	požár, popálení, udušení	
<ul style="list-style-type: none"> v prostorách a na pracovištích s nebezpečím požáru dodržovat zákaz kouření a zacházení s otevřeným ohněm, dbát zákazu kouření a zákazu manipulace s otevřeným ohněm v prostorách a místech, kde jsou tyto zákazy stanoveny a označeny 	požár, popálení, udušení	
<ul style="list-style-type: none"> odpady, znečištěné hadry, látky nasáklé olejem, benzinem, naftou a jinými hořlavými kapalinami ukládat na bezpečná a k tomu vyhrazená místa a po ukončení práce je z pracoviště odstranit a odklidit na k tomu určené, bezpečné místo (do uzavíratelné plechové nádoby) 	požár, popálení, udušení	
<ul style="list-style-type: none"> dodržovat požárně bezpečnostní předpisy a příkazy nebo pokyny a respektovat zákazy, omezení nebo podmínky za tímto účelem vydané 	požár, popálení, udušení	
<ul style="list-style-type: none"> spotřebiče a nářadí s otevřeným ohněm a el. tepelné spotřebiče (benzínové lampy, hořáky PB, vařiče apod. zařízení) neponechávat zapnuté a v provozním stavu bez dozoru, zaměstnanci se od nich nesmí vzdalovat 	požár, popálení, udušení	
<ul style="list-style-type: none"> při svařování dodržovat podmínky požární bezpečnosti dle vyhlášky č. 87/2000 Sb., nesvařovat bez vyhodnocení zda v prostorách svařování i v prostorách přilehlých (nad, pod, vedle) nepůjde o práce se zvýšeným nebezpečím. V případě zvýšeného nebezpečí se svařuje pouze na písemný příkaz a po provedení v něm nařízených doplňujících bezpečnostních opatření 	požár, popálení	